

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . " 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V spravi prejemov . . . " 1.80
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna poltvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostori)
 za enkrat . . . . . po 31 v
 za dva- in večkrat 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po do-ovoru.
== Poslano: ==
 Enostolpna poltvarsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan izv. smisl. nedelje in praznike. ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Opravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun pošne hranilnice avstrijske št. 24.797. ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Doba narodnega združenja.

Ljubljana, dne 11. jan. 1917.

Vsi poizkusi izrazitega centralističnega stremjenja Nemcev v Avstriji, ki so danes stopili zopet v ospredje, so rodili že od Jožefove dobe zlo in so bili celotnemu državnemu ustroju kvarni. Zgodovina uči, toda »centralistov«, ki stavijo še danes zahteve o enotnem nemškem državnem jeziku, ni še nič izučila. Federalistična stremjenja nenemških narodov v Avstriji, ki so prešla danes v bistvu v zahteve po narodni avtonomiji v močni, veliki, nerazdeljeni, novi Avstriji, so edino ključ do medsebojnega narodnega miru, svobodnega vsestranskega razvoja malih in velikih narodov, ključ do konsolidacije države na zunaj in znotraj.

Podlaga klicu po narodnih avtonomijah pa notranje in zunanje ujedinjenje, združenje posameznih narodov, tako da bo to sedanjo prehodno dobo po pravici imenovati dobo narodnega združenja. Še predno so Nemci objavili svoj znani program, ki je tako star kot centralistično stremljenje, in razglasili skupen pohod nemških strank, so se strmile vse poljske stranke v močno narodno falango. Voditelj poljske socialne demokracije državni poslanec krakovski dr. Daszynski, ki je vodil svoje čase hud boj proti poljskemu kolu, je postal danes največji zagovornik enotnega narodnega nastopa vseh poljskih strank. In mogoče ni nikjer narodno združenje, ki temelji pri Poljaki na enotnem klubu, vsaj hipno tako železno organizirano, kakor pri Poljaki. In to združenje rodi že danes svoje sadove.

Komaj so razglasili Nemci v svet skupni narodni nastop v vseh gospodarskih in narodno-političnih vprašanjih, je že izšel skupen oklic parlamentarne zveze vseh čeških klubov in tudi soc. demokratov, da čaka češki narod združen in edin na vstop v parlamentarno življenje. Ta nenaden pojav združenja čeških strank nam je živa priča o železni tradicijski disciplini in politični zrelosti demokratičnega češkega naroda. Zanimivo je pri Čehih dejstvo, da je vodilna mladočeška stranka odstopila vodstvo »Českehu svaza« staročehom, ki so danes pravzaprav brez politične moči.

Tudi Ukrajinci so bili razdeljeni pred razglasom o avtonomiji Galicije, toda ta dogodek jih je zjedini. In sicer so sledili Ukrajinci vzorcu poljskega kola — in so ustanovili skupen ukrajinski klub, ki je izdal skupen manifest na ukrajinski narod. Temu skupnemu klubu se je pridružil tudi ukrajinski soc. demokratski zastopnik Semen Vityk. Formalno obstoji iz političnih

razlogov poleg tega skupnega ukrajinskega kluba še klub bukovinskih Ukrajincev.

In na našem jugu? Poročali smo že, da je skupen nastop vseh slovenskih poslancev v parlamentu zaotavljen in to danes še dalje ponavljamo. Zadnje dni je razveselilo našo javnost veselo sporočilo, ki smo je objavili na uvodnem mestu, da je zagotovljen tudi skupen nastop vseh avstrijskih jugoslovanskih poslancev. Ali naj se izvrši to potom enotnega kluba ali potom tesnejše organizirane zveze posameznih obstoječih klubov, je samo vprašanje oblike in nima za jedro stvari same nobene pomena. To naše sporočilo o skupnem nastopu vseh jugoslovanskih poslancev podkrepuje dejstvo, da je dalmatinski saborski predsednik dr. Ivčević pozval zastopnike najmočnejših dveh dalmatinskih strank, Stranke prava in Hrvatske stranke, za ponedeljek, dne 12. jan. na konferenco, na kateri se bo razpravljalo o složenem delu naroda in narodnih zastopnikov v vseh vprašanjih, ki se tičejo narodnih in deželnih interesov. Tako stoje stvari trenutno. Seveda moramo biti pripravljeni na zunanje in notranje težkote. Saj je izjavilo nemško časopisje o priliki ustanovitve »Českega svaza« tolažilno upanje, češ, da bo to enotno češko narodno združenje kmalu razpadlo. Dosedaj je bila ta pobožna želja in to upanje le na papirju.

Tako v splošnem pri nas in pri drugih avstrijskih slovanskih narodih.

Čez eno točko smo pri nas menda že vsi prišli in skoraj ni pri nas že več človeka, ki bi še sanjal o »stari narodni slogi«, spojitve vseh strank, o prenehanju medsebojnih nasprotij glede temeljnega svetovnega nazora, nasprotij v političnih in socialnih vprašanjih. O fuziji strank ni govora, ampak gre se samo za koncentracijo, oziroma kooperacijo strank na temelju obrambe narodnih pravic. Tu pa pridemo poleg skupnega nastopa vseh slovenskih oz. jugoslovanskih poslancev na posamezne tangente, ki se ne dajo ločiti od tega skupnega delovanja, če noče biti ta skupen nastop samo le hipen.

Enoten nastop slovenskih parlamentarcev zahteva predvsem enotne pisave vsega slovenskega časopisja v narodno-političnih zadevah. Tukaj se mora slovensko časopisje držati dosledno in konstantno enotne smeri.

Da bomo morali misliti tudi pri nas slej ali prej na drugod že dobro znano institucijo Narodnega odbora, to je čisto jasno. Poleg političnih prihaja toliko čisto kulturnih, gospodarskih, socialnih in posebno narodno-obrambnih momentov v poštev in ta vprašanja, ki pomenijo naš obstoj ali neobstoj, kličejo po nujni rešitvi.

Predpogoj naroda pa je gospodarsko vprašanje, močan narodni kapital, združeni narodni kapital na zadružniškem temelju. Pri vseh narodih se kaže tendenca združiti ta kapital, dati mu velikansko življensko silo v močni celokupni železno organizirani zadružniški centrali.

Treba je, da se pri nas Slovencih vse posamezne podeželske zadružne organizacije združijo v skupni močni zadružni centrali. Spojitev slovenskega narodnega kapitala v močni zadružniški centrali bi pomenila novo vodilno smer vsega našega narodnega življenja.

Čas beži in veliki dogodki gredo mimo nas.

Slovenec i Hrvat za uvijek brat i brat!

Svet se spreminja in ljudje z njim. Marsikatero mnenje, ki je v začetku vojske obvladovalo duhove in vodilo javno mnenje, je padlo, je pokopano za vekomaj. Laž in blodnja se je razblinila. Ostala je resnica, ki si dela sama pot in ne potrebuje hinavskih in lažljivih pomagačev. Marsikaj gleda svet v tretjem letu svetovne vojske v drugačni luči, kakor si je predstavljal pred vojsko. Ostala je resnica: Slovenec i Hrvat — na uvijek brat i brat

Vojska je kakor nekaj svetovni vevnik, ki preveja, prereta, prerešeta in preseje male in velike narode, njihova dejanja in nihanja, njihova mišljenja in stremjenja. Kakor v skednju, kjer gospodar veje stoje omlačeno žito, leti čisto zrnje k svojemu cilju, običi manj vredni premek na pol poti, običi pleve na velikem kumu pod vejenico, tako v resnici in pravici započeti načrti se udejavljajo, vresničujejo, v lahkomišljenosti započeti ostajajo na pol poti, v laži in krivici započeti padajo v blato.

Na svetovni vevnik, na katerem se narodi veajo, je bil postavljen tudi hrvatski in slovenski narod. A izkazalo se je, da Slovenec i Hrvat sta za uvijek brat i brat u veselju i u tuzi.

Velikokrat je že »Slovenec« noročal, kako globoko čutilo celo naši mali ono vez, ki nas veže z bratskim hrvatskim narodom. Kako ljuba in prisrčna jim je govornica s hrvatskim naglasom in končnico in da svojim staršem, tovarišem, učiteljem in vzgojiteljem mesto slovensko pomotoma pa po naravi in nerisiljeno odgovarjajo v hrvatskem jeziku. Pa ne le naši mali — ampak tudi naši veliki; bratje in očete so izkusili ono vez v težkih in hudih bojih na različnih bojiščih, ki nas veže na bratski narod. Tudi v teh težkih časih velja:

Slovenec i Hrvat za uvijek brat i brat u veselju i u tuzi.

V tretjem letu svetovne vojske lahko trdimo, da je bil naš in hrvatski narod pretehtan in da je bila njegova teža merodajna na svetovni tehtnici. Ko ga je gospodar tehtal in vejal, ni ostal naš slovensko-hrvatski narod pred premkom, ampak je došel junaško in srečno na svoj cilj. Zatorej ga mora ceniti bodisi prijatelji, bodisi neprijatelji kot čisto zrno.

Tudi če bi nam celj svet zatrjeval, da bomo izgubili sadove svojih trudov in žrtv, bi mi ne mogli tega verovati, ker čisto zrnje in čisto zlato nikdar ne more izgubiti svoje cene in vrednosti. Slovensko-hrvatski narod stoji v času mirovnih pogajanj kot čisto zrno, čisto zlato na svetovni tehtnici in njegova cena ne more pasti. Tako je naše išljenje, tako naše delovanje. Kakršen začetek, tak konec. Slovenec i Hrvat za uvijek brat i brat.

Notranja politika.

Tiszino stališče utrjeno?

Budimpešta, 10. januarja. V opozicijskih krogih trdijo danes, da je dal ministrski predsednik grof Štefan Tisza svoje dovoljenje, da se zaključijo pogajanja o nagodbi s provizorijem. Dalje se poroča, da ne bodo sporazumno z ogrskim ministrskim predsednikom za sedaj odpovedane trgovske pogodbe z Nemčijo. Tako bi bilo, kakor se glasi, stališče Tiszinega kabineta začasno zopet utrjeno.

Minister Höfer v Budimpešti.

Novi avstrijski minister in predsednik prehranjevalnega urada, polkovnik Höfer, pride v kratkem v Budimpešto, da obišče člane ogrske vlade in obenem da se posvetuje s predsednikom ogrskega prehranjevalnega urada baronom Ludovikom Kyrthi.

Interpelacije ogrske opozicije.

Budimpešta, 10. jan. Opozicija bo stavila interpelacije o vzroku odhoda barona Buriana, o imenovanju grofa Czernina, o zasedenju delegacij in o izjavi grofa Clam-Martinica o ogrskih narodnih vprašanjih in o češkem vprašanju o priliki njegovega imenovanja za ministrskega predsednika.

Poslanec Dobernig o položaju.

V ponedeljek se je vršilo v Celovcu zborovanje nemškonalionalnih zaupnih moč, na katerem je govoril poslanec Dobernig. Začel je pri panslavizmu in neoslavizmu in povdarjal, da je edin resničen prostor Nemcev v monarhiji ob strani dinastije in armade. Naglašal je stališče Nemcev, da je edina gotova in varna te-

LISTEK.

Begunsko taborišče Bruck o/L.

Središče slovenskih beguncev iz Goriškega je taborišče v Bruck o/L. Prvotno je bilo to taborišče sezidano za gališke Jude, ki so bivali tukaj v letu 1915. od meseca marca pa do oktobra. Nekaj časa so Judje morali deliti svojo skupno begunsko streho z italijanskimi begunci iz južne Tirolske, kar pa se z ozirom na živahni južni temperament Lahov in na nič manj živahne in krvoločne spremljevalke ubožege gališkega prebivalstva ni dalo za dlje časa strniti v eno enoto. Zato so bili kmalu po svojem prihodu tridentinski begunci preseljeni v Mitterndorf, medtem ko so gališki Judje ostali v tukajšnjem taborišču do dne 19. oktobra 1915. Ta dan so pa tudi gališki Judje morali zapustiti svoja dosedanja bivališča ter napraviti prostor našim goriškim beguncem, ki so v dne 22. in 23. oktobra pod vodstvom svojih dušnih pastirjev preč. g. dekana A. Berlota in preč. g. kurata C. M. Vuga prišli v tukajšnja bivališča polni veselja, da jih je usoda rešila Gmünda.

Naše taborišče ni v primeri z drugimi begunskimi taborišči velikega obsega, ker prebiva v njem sedaj povprečno 4200 be-

guncev. Ti begunci so, kar je gotovo prednost take kolonizacije, vsi enega rodu — Slovenci iz Goriške.

Če razkrojimo to število po okrožjih, iz katerih prihajajo ti begunci, dobimo naslednje (zaokrožene) številke: iz goriškega okraja je tu 1600 ljudi, iz tržiškega 460, iz tolimskega 1200, iz sozanskega 660 (iz Brestice in iz Sela), in iz gradiškega okraja 60 ljudi. Končno je še tu nastanjenih 220 beguncev iz raznih drugih istrskih in dalmatinskih okrožij, in prvi vrsti invalidi, odnosno od vojaštva odpuščene osebe. Kot navržek in ostanek prešlih dni imamo tu še 16 po večini galiških Judov.

Od teh 4200 beguncev je približno 70 dojenčkov, 380 otrok, starih od 1. do 6. leta, 850 šoloobveznih otrok, približno 1000 moških in 1900 žensk.

Prostor, na kojem leži taborišče, ni ravno srečno izbran, ker je svet tukaj bolj podoben naši biljni ali rečnanski ilovici. Taborišče leži v neposredni bližini mesta Brucka, katero se naslanja na reko Litavo, mejteljico med Nizje-Avstrijskem in Ogrskem. Mesto Bruck o. L. samo na sebi ne nadkriljuje veliko s številom prebivalstva naših beguncev, ker šteje isto samo 6000 prebivalcev. Mesto je znamenito posebno po velikem vojaškem taborišču, ki je tudi za časa mirnih dni zbirališče vojaških oddelkov. To taborišče se pravzaprav ne nahaia na avstrijskih tleh,

temveč koj onstran reke Litave na Ogrskem v mestecu Kiralyhida in se odlikuje posebno z lepo urejenimi, dolgimi in v polletnih časih košatimi drevoredi — priljubljeno sprehajališče tudi našim beguncem.

Bivanju beguncev je namenjenih 22 barak, od teh je 14 barak starejšega nastanka, druge so pa nastale šele v času, ko so Slovenci prišli iz Gmünda. Poleg tega je več drugih poslopj, kakor ljudska šola, obrtna šola, bolnišnica, električna centrala, skladišča, delavnice, ekspertančna poslopja, namenjena nalezljivim boleznim, barake za kvaranteno, skupno kopališče za begunce, obenem z desinfekcijsko napravo itd.

Starejše barake so dolge 50 m in 10 m široke ter imajo dvajset sob. Vsaka soba služi obenem za stanovanje in spalnico 7 do 8 osebam. V vsaki sobi je tudi peč, na kateri si kuhajo begunci svoje priboljške in v zimskem času grejejo svoje ude. V to potrebna drva dobe begunci dvakrat na teden od uprave. Poleg postelje navadne železne kavalete s slamniki je v vsaki sobi tudi lesena mizica z več stoli ter umivalnik s potrebnimi posodami za vodo. Vsak begunec dobi takoj ob prihodu že v kvaranteni potrebno namizno posodo ter po velikosti družine potrebno število lončev, s kojimi si hodijo begunci v centralno kuhinjo po dnevno hrano. V vsaki sobici visi na steni tudi mala sveta podobica.

Po skoro istem sistemu so zidane tudi novejšje barake, samo da imajo polovico manj sob, ki so pa namenjene in pripravljene za bivanje 14 beguncem. V vse barake je napeljana tudi električna razsvetljava.

Med tem, ko so barake, v kojih stanujejo begunci, vse lesene, so povečini vsa druga poslopja zidana z opeko.

Na čelu vsake barake stoji poseben nadzornik, ki mora držati v evidenci vse stanovalce iste barake ter skrbeti, da dobe begunci vsako jutro pripadajočo množino kruha; ravno tako je njegova naloga, da so begunci preskrbljeni z vsemi potrebščinami, ki jih v svojem stanovanju potrebujejo, ter vzdržati v svojem delokrogu mir in red.

Hrana se vsem beguncem pripravlja v skupni centralni kuhinji, ki jo oskrbujejo begunci sami pod vodstvom enega nadkuharja. Vsaka družina dobi že koj ob prihodu v taborišče v evidenčnem uradu jedilno nakaznico, ki jo upravičuje sprejemati za cel mesec hrano za svoje družinske člane.

Povprečno dobe begunci na teden trikrat meso, in sicer deloma goveje, ovčje ali svinjsko meso. Poleg tega imajo še enkrat na teden juho s krompirjem ali zeljem ter fižolom pomešano s kuhanimi drobci jeter in pljuč, kar priskrbi uprava iz bližnje konzervne tovarne. Drugače pa

meljna podloga celokupne monarhije, da se vzdrži in lojalno izvede dualizem in da so vse druge državnoopravne tvorbe — posebno trilateralizem, proti kateremu je posebno on sam tolikokrat nastopal in ga v »resnično« luč postavil — nič vredne. Dalje je zavračal očitke, češ, da so bili Nemci krivi, da parlament med vojno ni deloval. Tudi očitki vojaških krogov — pravi Dobernig — da niso Nemci hoteli dovoliti vojaških kreditov, ne držijo. Zavzemal se je za parlament, ki naj izpelje vprašanja nemškega državnega jezika, izločitev galitskih poslancev, uvedbo novega poslovnika in ureditev jezikovnega vprašanja na Češkem.

Dotaknil se je znanega na podlagi danih razmer preurejenega vsenemškega linškega programa. Pozdravljaj je sporazum med nemškimi nacionalci in nemškimi krščanskimi socialci. Pripomnil je: »Žal, da niso prišli še vsi Nemci do spoznanja, da so stranke minljive in da sta samo država in ljudstvo bistvena in trajna.«

Glede novega ministr. predsednika pravi Dobernig, da ni napačen človek. Svoječasno je nastopil ostro v delegacijah proti poslancu Kramaru in tovarišem. Vendar mu alpski Nemci posebno ne zapujajo, ampak ga bodo sodili po dejanjih. Dalje obžaluje Dobernig, da nimajo alpski Nemci v kabinetu zastopnika in da manjka »tako zvestega, skrbnega varovalca nemških koristi dr. Hohenburgerja, katerega je dolžan nemški narod največje hvaležnosti.«

Posebno je zanimivo poglavje Dobernigovih izjavjanj o našem jugu, o Trstu. Dobernig je poudarjal: »Na vsak način prinašajo nove tvorbe nam alpskim Nemcem celo kopico važnih vprašanj, predvsem vprašanje, kaj naj se zgodi s Trstom. Zelo nevarno je, da je celo visokostojeci voditelj krščanskih socialcev princ Liechtenstein izjavil, naj se izroči mesto Slovincem. Nasprotno je govornikovo mnenje to, da zahteva temeljna (urejenste) korist države, da postanejo izrastki nemštva na poti do Adrije močni. Istotako podarja govornik tudi to, da ne more nemška država nikdar dovoliti, da se nemštvo ob Adriji izpodrine.«

Z iskrenim klicem na složnost, na zupanje v lastno moč, ne na ministrstva in vlade, — ker edino od lastnih moči je odvisna usoda naroda — je zaključil poslanec Dobernig med viharnim odobravanjem svoja izjavjanja. Tako čitamo v celovških listih.

Posebne nemškega ministra deželana iz planinskih dežela

zahteva poslanec Kraft v graški »Tagespotti«. Dosedanji nemški ministri iz teh dežel so se bojda brigali le za splošne državne koristi, ne pa za posebne potrebe teh kronovin.

Česka agrarna stranka je sklenila v zadnji seji predsedstva izvršilnega odbora, da odpošlje v vprašanju povjšanja zemljiškega davka merodajnim činiteljem posebno vlogo. Nadalje je vzela na znanje poročilo o ustanovitvi mlekarške centrale v Prahi in poročilo o napredovanju kmetijske prodajalne.

»Narodni Listy« proti Masařyku. »Narodni Listy« pišejo: Čuditi se moramo, kako Masařy na vseh koncih in krajih deluje in neutrudljivo dela na to, da oblati čast češkega naroda. Ko je bil Masařy v Parizu in v Londonu na koncu s svojo latinščino,

se je podal v Petrograd, da tam v krogih ruske birokracije deluje za svoje močno delo. Iz dobrega vira smo poučeni, da je doživel Masařy v Londonu fiasko. Sporazum je od agitacije Masařykov in njegovih zaveznikov toliko pričakoval, da je zdaj razočaran, ker vidi, da se ni nič izpolnilo. Sovražniki so se prepričali, da je ljubezen vseh avstrijskih narodov nasproti dandni vladarski hiši in njih domovini trdna in neomajljiva in da je v sedanjem krvavem sporu delala prave čudeže. Videli so, da so vsi, ki so v inozemstvu, drugače govorili, lagali in varali, ker jim je šlo le za njih lastne materielne koristi. Prvi, ki so to pregledali, so bili praktični Angleži; zdi se, da zdaj tudi Francozi tako sodijo. Zato so agentje Masařykov skupine s svojim šefom vred prenesli svoje delo v prijetnejše livade carizma. Petrogradskim činiteljem gre za to, da z napačnimi informacijami o naši monarhiji varajo svoj narod o lastnem stanju dežele. Zato je šel prof. Masařy v Petrograd, zato so ga tam sprejeli. Kakor znano, je bil Masařy prej sovražnik ruske birokracije in carizma. Številni njegovi spisi in izjave dokazujejo njegovo protirusko tendenco. Odločno se zavarujemo, da bi ti ljudje govorili o našem miru in rekli, da branijo koristi češkega naroda. Češki narod se zahvaljuje na takih zastopnikih; ne potrebuje jih. Masařy in tovariši branijo koristi naših sovražnikov in so v njih službi. Koristi češkega naroda so v okviru monarhije tako zavarovane, da lahko pogrešajo take podpore. To naj si gospodje enkrat za vselej zapomnijo!

Vprašanje zborničnega predsednika. Dunaj, 10. januarja. Včeraj je zboroval skupni odbor nemških nacionalcev in nemških krščanskih socialcev. Na razgovoru je bilo vprašanje zborničnega predsednika. Zastopniki nemško-nacionalne zveze so predlagali v slučaju, če odkloni dr. Silvester zopetno izvolitev, za predsednika dr. Groša, ki sprejme izvolitev. Zastopniki nemških krščanskih socialcev so izjavili, da je to notranja zadeva nemške nacionalne zveze in da bodo za kandidate nemških nacionalcev glasovali.

Dalje so se posvetovali o znanem vsenemškem programu, katerega so nekoliko premenili — posebno točko o avtonomiji Galicije.

Kako se je godilo avstrijskim poslancem v Budimpešti.

»Narodni Politika« poroča: Poslanci, ki so s predsednikom dr. Sylvestrom prišli h kronskim slavnostim v Budimpešto, nikakor niso navdušeni nad sprejemom, ki so jim ga priredili v ogrskem glavnem mestu. Pritožujejo se, da se ondi nihče ni brigal zanje in da tudi dr. Silvester ni z nikomur stopil v stik, tako da niti ni govoril govora, s katerim se je nameraval zahvaliti na pozdravu. Poslanci so morali plačati za stanovanje in hrano ogromne svote. Za enkratno prenočišče v hotelu na Margarettinem otoku so jim zaračunali 105 K, za vožnjo s kolodvora v hotel ali iz hotela do mostu pa 100 do 200 K, da molčimo o cenah za kosilo in večerjo.

Naročajte „Slovenca“!

treh popoldne košček kruha, namazan z marmelado.

Dojenčki in otroci do treh let dobe na dan 3 četrti do 1 liter mleka.

Kako skrbi uprava tudi za te najmlajše našega rodu, se razvidi iz upeljave takoimenovane Kinderberatungstube. Ta posvetovalnica za pravo otročjo rejo in vzgojo stoji pod stalnim vodstvom znanega dunajskega otroškega zdravnika dr. Weissa. Namen iste je, vsakega dojenčka posebej po njegovi individualni konstituciji skoro nekako pred očmi zdravnika vzrediti v zdravega in krepkega člana družbe. Tedensko prihaja omenjeni zdravnik v naše taborišče, da zbira okoli sebe vse matere z dojenčki vred. Že med tednom mora v ta namen postavljena sestra vzdrževati z osebnim občevarjem z materami stalni stik s to posvetovalnico. Ta hodi od barake do barake gledat, kako begunčki žive pod streho domače barake, preskrbuje otroščem oblačila in obuvala, daje materam navodila za pravilno rejo njihovih malčkov ter jih spodbuja za redno obiskovanje gori omenjene posvetovalnice. Tako se nabere vsak četrtek popoldne polno število mater z dojenčki, ki z veseljem polagajo svoje otročiče v zdravnikove roke. Ti otroci imajo tudi posebno po zdravniškem vsaktedenskem predpisu nakazano popolnoma po individualni potrebi primerno hrano.

Naj pri tej priliki tudi omenim položaj onih pomilovanja vrednih otrok, ki bi na tujih tleh in pod tujo streho brez matere, brez očeta in brez prave vzgoje morali pripravljati svoja mladostna leta, če bi se

Mirovni glasovi.

Vtis armadnih povelj našega in nemškega cesarja v sovražnem inozemstvu.

Bern, 10. jan. Poročila z različnih strani soglasno povedo, da sta armadni povelji vladarjev Avstrije in Nemčije v vodilnih ententinih krogih napravili močan vtis. Nek nevtralni diplomat je pripomnil, da bo ta krepak odgovor na ententino noto, »ki je bila pravzaprav že uvodni članek »Matina«, strelnil ententine kroge. Mogoče bo ententa sedaj v odgovoru na Wilsona izvolila bolj mil ton in s predlogi, o katerih se da razpravljati, omogočila nadaljevanje razmotrivanj. Mirovna struja v Italiji raste neprestano in glavni namen rimskega posveta, da bi napravili med italijanskim prebivalstvom zopet bojvito razpoloženje, se ni dosegel.

Papežev odgovor.

Genj, 10. januarja. Papežovo državno tajništvo je izdelalo dva enako se glaseča odgovora na mirovno akcijo osrednjih sil in Wilsona. Papežev odgovor je podoben noti španskega kabineta.

Razbiti miroljubni shod v Walthamstowu.

London, 10. januarja. (Kor. ur.) Na shodu prijateljev miru, ki sta ga sinoči priredila v Walthamstowu Snowden in Ramsay Mac Donald, so navzoči neprestano motili govornike. Nekaj vojakov je naskočilo govorniki oder in pregnalo Snowdena in Mac Donalda z zborovališča.

Angleški mirovni glas.

Rotterdam, 10. januarja. »N. R. Courant« poroča iz Londona: Prejšnji lord-kancler Buckmaster je izjavil, da se morajo vsi mirovni predlogi prej ko mogoče javno razglasiti. Nobenega predloga se ne sme zavrniti, dokler se ga ni temeljito proučilo.

Nov ruski list.

»Ruska Volja« se imenuje novi ruski list, ki se je ustanovil na pobudo Protopopova. Te dni je izšla prva številka, ki vsebuje članke Azova, Andrejeva, Amfiteatrova, Kuprina, prof. Grimma, Gustava Hervéja. Program naglašja, da je uredništvo za nestranksko, napredno-demokratsko politiko na temelju realnega življenjskega naziranja. Noče se udajati pesimističnemu skepticizmu, marveč hoče trezno motriti rusko življenje. Uredništvo kategorično izjavlja, da zavrača misel posebnega miru, ker bi to bilo izdajstvo. Nemčija, personifikacija reakcionarnih, aristokratsko-demokratskih načel, je od Petra Velikega dušila v ruskem ljudstvu demokratično rast. Rusija ne sme ostati azijska država, treba ji je svobodnega državnega reda, da se povzpne v vrsto evropskih držav. — Andrejev priobčuje v listu odprto pismo na duno, kako se more dopustiti, da Puriškevič sumniči izdajstva celo časnikarsko skupino. Zunanji minister Pokrovskij daje pobudo za organizacijo, ki naj bi vplivala na nevtralno časopisje. Nevtralno časopisje se mora pripraviti do tega, da se, če treba, izreče za priključitev tej ali oni skupini. — Dalje napoveduje »Ruska Volja«, da se v kratkem objavi nova listina o poljskem vprašanju.

Žekov v nemškem glavnem stanu.

Sofija, 9. jan. (K. u.) Z merodajnega mesta se poroča, da se je mudil bolgarski generalisimus Žekov nekaj časa v nem-

škem glavnem stanu. Spremljal ga je carjevič Boris. V daljši avdienci ga je sprejel cesar Viljem, več časa se je razgovarjal s Hindenburgom in Lundenorffom. Z uspešnih posvetov je Žekov zelo zadovoljen in je o njih poročal kralju Ferdinandu, ki se nahaja v Pistyanu v toplicah.

Carjev kurir odpotoval v Francijo.

Haag, 10. jan. V neki posebno važni zadevi je poslal car posebnega kurirja v Francijo. Ta bo izročil predsedniku Poincaréju lastnoročno carjevo pismo, ki naznanja važne sklepe o stališču Rusije glede na mirovne zadeve. Carjev pooblaščenec, katerega ime skrbno prikrivajo, ima še večji vpliv kot pariški poslanik Izvolški.

Sporazum opoveduje naročila v Ameriki.

Frankobrod, 10. januarja. Iz Londona: Sporazum je umaknil v Ameriki za 100 milijonov dolarjev vojnih dobav, ker dobi tam vedno težavnejše kredite.

Američani z nad 1 milijonom letnih dohodkov.

»Manchester Guardian« poroča: Število oseb, katerih dohodki so se zvišali na 1 milijon letnih dohodkov, se je v Ameriki pomnožilo od 44 na 120 oseb.

Ruska ministrska kriza.

Petrograd, 9. jan. (Poročilo petrogradske brzogovorne agenture.) Ministrski predsednik in prometni minister Trepov in naučni minister grof Ignatjev sta bila prestavljena v pokoj. Senator in član državnega zbora knez Galicin je imenovan za ministrskega predsednika. Senatorju Kulčickiju so poverili vodstvo naučnega ministrstva. Pomočnik ministrstva zunanjih reči Neratov je imenovan za člana državnega zbora.

Novi ruski ministrski predsednik.

Petrograd, 10. jan. Novi ministrski predsednik knez Galicin pripada enako kot Trepov dvorni stranki. Šele pred kratkim je izstopilo 35 članov iz stranke parlamentarne desnice in pod vodstvom kneza Galicina napravili novo frakcijo.

Grška pred odločitvijo.

Grški odgovor na ententino noto.

Lugano, 10. jan. Iz Aten se poroča: Ministrski svet pod predsedstvom kralja izdeluje odgovor na ententino noto. Del ententinih pogojev bo sprejet, drugi del, n. pr. da se mora armada umakniti iz Tesalije, pa odklonjen.

Grški kronski svet.

Milan, 10. januarja. (Kor. ur.) »Corriere della sera« poroča, da poteče rok ultimata danes zvečer. Ultimata obeta, da ne bodo z morske strani privražali nobenih revolucijskih čet in dopuščja 15 dnevni rok popolni izpeljavi vseh zahtev stavljenih v noti z 31. decembra. V kraljevem gradu je zboroval kronski svet, ki so se ga udeležili skoraj vsi prejšnji ministrski predsedniki. To poročilo in neko poročilo »Secola« sodita, da bo Grška ultimata sprejela.

Sporazum grozi Grški. — Nota sporazuma Wilsonu.

Bern, 10. januarja. (K. u.) »Matin« piše o ultimatu sporazuma Grški: Stališče,

imajo begunci za hrano, in sicer opoldne in zvečer razne naše domače »mineštre«: razne mešanice iz fižola, krompirja, ječmena, repe, zelja, kaše in polento.

Omeniti moram tudi, da se vse te mineštre kuhajo vsakokrat na mesni juhi, ker dobiva uprava taborišča dnevno od omenjene konzervne tovarne nad 600 kilogramov govejih surovih kosti, katere se vkuhavajo v kuhinji v te mineštre, da pride tako hrana še tim bolj tečna in okusna. Kuhinja stoji pod dnevnim zdravniškim nadzorstvom.

To je splošna hrana za begunce, ki dobe zjutraj za zajutrak še pol litra črne kave na osebo.

Da pa se hrana kolikor mogoče prilagodi tudi vsled slabosti ali starosti bolnim želodcem, se kuha dnevno za take osebe posebna hrana, obstoječa ob mesnih dnevih iz juhe, mesa in prikuhe opoldne ter mlečnih jedi zvečer. Ob brezmesnih dnevih se pripravlja razne zelenjave z mlečnimi izdelki.

Ravno tako imajo tudi posebno hrano otroci od 3. do 6. leta, katera obstoja večinoma iz mesnih izdelkov, zelenjave, dnevne goveje juhe, praženih jeter in riža na mleku. Ti mali begunčki jedo vsi skupaj v posebni baraki, kjer se jim zjutraj, kosilo in večerja pripravljata vsakemu na svoj prostor, da dobi tako vsak otrok že na svojem mestu jed.

Za zajutrak imajo pa vsi otroci od 3. do 8. leta mesto črne kave kakao, kuhan na naravnem mleku.

Vsi otroci od 3. do 14. leta pa dobe deloma ob deseti uri zjutraj, deloma ob

za njih usodo ne zavzela uprava taborišča.

Prvotno se je za te otroke mislilo ustanoviti v našem taborišču posebno sirotišnico, popoln internat, v kojem bi uživali te sirote celotno vzgojo in oskrbo. A iz različnih vzrokov se je to misel opustilo in se oprijelo druge rešitve. Ker je ravno v istem času notranje ministrstvo na Dunaju ustanovilo po centrali za oskrbovanje beguncev na Dunaju sirotišnico za slovenske in hrvaške begunske sirote do 14. leta starosti, je uprava vse take otroke, ki nimajo v tukajšnjem taborišču svojih roditeljev odpravila na Dunaj v omenjeno sirotišnico, ki se nahaja pod dobrim krščanskim vodstvom. Tam se nahajajo ti otroci, nad 70 po številu, pod dobrim varstvom domačih vzgojiteljev. Katehet je preč. g. dr. Knavec in učiteljica gđ. Pavla Makuc iz Gorice.

Ravno ista skrb in trud kakor telesni, se obrača tudi duševni vzgoji naše dece.

V prvi vrsti imamo tukaj otroški vrtec, kojeva obisk je obvezan za vsakega od tri- do šestletnega otroka. Obiskuje ga 250 otrok, ki ostanejo kar cel dan v vrtcu; tam se igrajo in skačejo, od tam gredo tudi pod vodstvom svojih učiteljev (gđ. Kljun, gđ. Durjava in 2 sestri urušinski iz Gorice) k skupnemu zajutrku, kosilu in skupni večerji. Šele po večerji približno ob 6. uri zvečer pridejo domov k svojim mamicam.

Za ljudsko šolo obvezne otroke je tu šestrazredna ljudska šola z naslednjimi možmi: voditelj Ivančić, nadučitelj Uršič, nadučitelj Benič, učitelj Andrejčić, gđ. učiteljica M. Gulin, M. Srebernič, E. Ivan-

čič, O. Uršič, L. Justin, V. Komavli in za ročna dela M. Godnič. V tretjem razredu poučuje tudi sestra Regina, urušilinka iz Gorice. To šolo obiskuje nad 850 otrok.

Za ljudski šoli odrasle dečke in deklice je dvoje vrste šol: čisto strokovni kurzi za deklice s celodnevni poukom in pa gospodinjstvo-obrtni nadaljevalni tečaji s samo večernim poukom za dečke in deklice.

Strokovni kurzi se delijo v štiri oddelke: za šivanje perila, krojenje in izdelovanje oblek, za čipkanje in klekkanje. Deklice in žene, ki obiskujejo to šolo, dobivajo po končni učni dobi — kar traja navadno 4 tedne — dnevno plačo. Vodstvo te strokovne šole ima gđ. Arko iz Gorice, druge učiteljice so Vehar, Podobnik, Komavli in Kristl. To šolo obiskuje nad 200 učenk, ki se poleg omenjenega strokovnega pouka uče tudi nemščine.

V zadnjem času so se tudi otvorili gospodinjstvo-obrtni nadaljevalni tečaji za šoli odrasla dekleta in dečke z večernim poukom. Obisk te šole je izredno visok. V teh večernih tečajih poučuje ljudskoškolsko učiteljstvo.

Za šoli odrasle dečke imamo tudi košarsko šolo, ki pod vodstvom g. strokovnega uč. Ig. Uršiča iz Ljubljane prav dobro uspeva. Ta tečaj obiskuje nad 20 dečkov, ki imajo posebno veselje do te stroke.

Dolekosežni načrti tačasnega predstojnika taborišča, ki stremi za tem, vzbuditi ter pospeševati vse one lepe zmožnosti in spretnosti, ki ležijo nerazvite v srcih mladine, in ustvariti za bodoče težke ča-

ki ga bo zavzel kralj Konstantin nasproti ultimatu, lahko povzroči ukrepe, ki jih bo mo brez obotavljanja morali izvesti in ki so že sklenjena reč v popolnem sporazumu z vrhovnim poveljstvom, ne da bi se morali še enkrat posvetovati. »Matin« dalje trdi, da so zastopniki sporazuma na posvetu v Rimu z Briandom besedilo odgovora predsedniku Wilsonu brez pridržka odobrili. Vsi zavezniki popolnoma soglašajo z odgovorom nemški mirovni ponudbi. Nota Wilsonu bo jasno razložila, kaj je povzročilo vojsko kakor tudi smotre sporazuma. Naši sovražniki, pravi »Matin«, bodo morali čutiti odgovor kot bolesten neuspeh. Londonski dogovor bolj živi, kot kdaj koli prej.

Kralj Konstantin se pridruži osrednjim velesilam.

Berlin, 10. januarja. »Temps« objavlja, da je izjavil grški minister Diomedes, da se namerava kralj Konstantin pridružiti osrednjima velesilama. To izjavo v Parizu tako tolmачijo, da pomenja popolno prekinjenje razmer sporazuma z Grško.

Mobilizacija Grške končana.

Curich, 10. jan. »Secolo« poroča, da je mobilizacija Grške takorekoč končana.

Sporazum odpokliče svoje poslanike z Grškega.

Rotterdam, 10. januarja. »Times« javljajo: Če kralj Konstantin odkloni ultimatum, na kateri se zahteva odgovor v 48 urah, bo sporazum z Grško prekinil diplomatske zveze; vsi poslaniki bodo zapustili Ateene. Ni pa še gotovo, če bodo proti četam grškega kralja vojaško nastopili; blokado pa nameravajo izvesti z največjo strogošću.

Lučano, 10. januarja. »Italia« poroča: Vlade sporazuma bodo, če brez uspeha poteče rok ultimata, izročili grškim poslanikom potne liste.

Francoski listi o Grški.

Pariz, 10. januarja. Listi izražajo veselje, da je prva posledica posveta v Rimu odločen nastop proti kralju Konstantinu. Posebno važno je, da se je Italija brezobzirno pridružila zaveznikom in s tem okrepiła edinstvo entente pri njenem diplomatskem in vojaškem nastopu v Orientu. — »Petit Parisien« piše: Če kralj ne bo v določenem roku sprejel pogojev, se bodo diplomatski odnosi prekinili. General Sarraiti bo v vsakem oziru sam skrbel za prostost in varnost svojih čet.

Pobune grških rezervnikov na Pireju.

Genf, 10. januarja. S Pireja se poroča: Rezervniki so ustavili dva vlaka, ki sta peljala vojake na Peleponez. Nato so rezervisti korakali pred mestno hišo v Pireju in zahtevali, naj odstavi sporazumu prijazne uradnike in mestne svetnike.

Francozi zapustili Pirej.

London, 10. januarja. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz zaliva Keratsini: Da se izogne novim težkočam, je francoski general odpoklical oddelek francoskih mornarjev, ki so stražili mestno hišo v Pireju, tako da je sedaj mesto popolnoma prepuščeno Grkom. Vsled tega je tudi pristaniški urad entente zaprt. Zveza z deželjo je sedaj odrezana.

Sporazum obeta, da omeji rovanje Venecielistov.

London, 10. januarja. (K. ur.) Reuter: Velesile sporazuma so v svojem

zadnjem ultimatu Grški tudi zadržale, da bodo delovanje venecielovih pristašev omejile na po zaveznikih zasedene kraje. Kronska svet je bil naglo sklican, istočasno je zboroval tudi kabinet.

Poštni in brzojavni promet med Francosko in Grško ustavljen.

Ženeva, 10. jan. Ves poštni in brzojavni promet med Francosko in Grško ustavljen.

Rusi vrženi čez Seret.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. jan. Uradno: Med izlivom Putne in Focsani smo vrgli sovražnika za reko Seret.

Na obeh straneh Susite so polzkuzali Rusi in Rumuni obraniti se pritisku naših čet s požrtvovalnimi protinapadi; njih napori niso uspeli.

V zadnjih dveh bojnih dneh je izgubil sovražnik zopet veliko prostora, 900 ujetnikov in 3 strojne puške.

Bolj proti severu se ni pri c. in krčetah nič zgodilo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. jan. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Močnejši ruski napadi jugozahodno Rige kakor številni sunki manjših oddelkov med morsko obaljo in Naroškim jezerom tudi včeraj niso uspeli.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Rusi in Rumuni so zaman polzkuzali, da bi pridobili višinske postojanke na obeh straneh doline Susite. Po najkrvavejših izgubah so se izjalovili njihovi z močnimi silami izvedeni protinapadi. Severno in južno doline Casinu smo sovražnika potiskali nazaj. V bojih zadnjih dveh dni smo ujeli 6 častnikov, 900 vojakov in zaplenili 3 strojne puške.

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Severno Focsani se nam je posrečilo, da smo se ustalili na levem bregu Putne. Med Focsani in Fundeni smo pristili premaganega sovražnika, da se je moral umakniti iz svojih postojank za Putno in za reko Seret; 500 mož smo ujeli. Pri izlivu Rimnicu-Sarat smo držali, kar smo pridobili, nasproti več sovražnim sunkom.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. januarja. Uradno se poroča:

V Rumuniji se položaj splošno ni izpremenil.

Rusko uradno poročilo.

8. januarja. Zahodno bojišče. Naše čete so se polastile neke vasi v severnozahodnem kotu močvirja Tivul; z najljutejšimi boji so vzeli sovražne strelske järke. Južnozahodnega iztoka Balutskega jezera, severno vasi Kaluzem, smo ujeli več mož, zaplenili strojne puške in orodje, kakor tudi

eno težko baterijo. Vse trdovratne sovražne napade smo odbili. V bojih južno Balutskega jezera smo, odkar so se pričele operacije 5. januarja, zaplenili nič manj kot 16 topov in ujeli do 800 mož. Kakor poroča višji poveljnik, so postopale naše čete izredno vztrajno in neprimerno hrabro. Naši letalci so metali bombe na Kovel, na vas Golobi, 30 vrst jugozahodno Kovla, na kolodvor Zablotce, zahodno Brodova in na trg Jasenove (? Jasionov), jugozahodno Brodov. Neka sovražna stotnja je po pripravi s topovi dvakrat napadla naše čete, ki so taborile vzhodno Perepelnikov, 20 vrst severno Zborova.

Ponoči na 7. januar so izvedli Nemci napad s plinom na oddelek pri vasi Novosiolki, južno trga Krevo; izpustili so tri oblake plina. Te oblake je spremljevalo obstreljevanje topov in metanje min na naše järke. Ker smo ta napad pričakovali, so se že prej pripravili nanj. Po zadnjem oblaku so se pokazale sovražne čete, ki smo jih z našim ognjem takoj vrgli nazaj v njih järke.

Rumunsko bojišče. Po ljuti pripravi s topovi zjutraj je napadel sovražnik Patesti, severnozahodno Focsani; potisnil je Rumune nazaj; a privedene rezerve so zadržale sovražnika. V gostih vrstah je napadal sovražnik odseke naše postojanke pri Pintosetti, severnozahodno Focsani, a se je premaknil, ker smo ga sprejeli z ljutim ognjem. Na bojišču je pustil veliko mrtvih in ranjenecv.

9. januarja. Z ognjem smo odbili sovražne napade na našo postojanko med močvirjem Tirul in reko Aa, južno vasi Kaluzem.

Popravljajoč podatke poročila s 6. januarja se javlja, da smo v bojih južno Babitskega jezera, 30 vrst zahodno Rige ujeli 500 Nemcev.

Rumunsko bojišče. Naši oddelki so se polastili s presenetljivim napadom sovražnih jarkov v dolini Oitoz in so ujeli več mož. Odbili smo sovražne protinapade. Sovražne napadalne polkuse na neko višino severnoreke Casinu smo z ognjem odbili. Pod sovražnim pritiskom so se ruski in rumunski oddelki ob zgornjem teku Susite in severovzhodno Focsani umaknili nekoliko proti vzhodu. Med nekimi protinapadom se je rusko-rumunskim četam posrečilo, da so zopet popravili svojo postojanko pri Capetanu, 14 vrst severnozahodno Focsani. Goste sovražne vrste so napadle rusko-rumunske čete pri Petzestchi (?), šest vrst severnozahodno Focsani; topovski ogenj jih je razkropil. Naši oddelki so podvzeli ofenzivo in dosegli črto Rasipici jezero-Kengulest (?), (Risijuti-Hangulesti), 22 vrst jugovzhodno Rasipici. Sovražni napad na naše oddelke ob spodnjem teku reke Buzeu, pri vaseh Motkuvič (?) in Olnestka, smo odbili.

Drugo poročilo z 9. januarja. Zahodno bojišče. Južno Babitskega jezera, zahodno Rige, so Nemci po močni pripravi s topovi napadli naše nove postojanke pri vasi Kaluzem, a ogenj in protinapadi naših čet so sovražnika vrgli. Po pripravi s topovi so naše čete ob 11. uri zjutraj napadle sovražnika, ki je imel zaseden otok Glaudon v vzhodni Dvini, severno Dvinske-

ga. Napad se je izvedel tako hitro, da je pričel sovražnik prepozno streljati. Nemci se niso mogli držati in so pričeli bežati. Iz odsekov ob njih krilih jih je dosegel ogenj naših šrapnelov in strojnih pušk. Otok so naši zasedli.

Zaplenili smo 7 strojnih pušk in štiri metalce bomb; ujeli smo 17 mož. Po pripravi s topovi je napadel sovražnik odsek naše postojanke severovzhodno Šeltova. Sprejel ga je naš ogenj in pregnal nazaj v njegove järke. Sovražna letala so metala sinoč bomb na Luck.

Rumunsko bojišče. Sovražnik je napadel našo postojanko ob reki Oitoz. Vse napade smo odbili. Sovražni napad je potisnil Rumune šest vrst zahodno Mon. Casinula ob reki Casinu nekoliko nazaj. Rumuni so od ob Seretu. Naše čete so brez sovražnebili vse sovražne napade pri Racoceji ga pritiska zasedle nove postojanke na črti rek Putna in Seret.

Francozi in padec trdnjave Focsani.

Bern, 11. januarja. (Kor. ur.) Dasi je francosko časopisje že nekaj dni napovedovalo padec trdnjave Focsani, je Francoze padec le razočaral. Listi pripoznavajo, da se pritisk armad osrednjih velesil ni zmanjšal in da je črta ob Seretu najskrajnejše ogrožena. — »Temps« pobito vpraša, če se bo Rusiji posrečilo, da se bo vsaj ob Prutu zopet ustalila.

Galac.

Solija, 10. januarja. Trdnjavo Galac obstreljuje artiljerija zaveznikov. Okolica mesta je sicer močvirnata, trdnjava Galac pa proti napadu naših čet ni zavarovana.

Rusi pospešujejo gradbo utrd v Besarabiji.

Baselj, 10. jan. Po švicarskih poročilih iz Petrograda je besarabski gubernator zapovedal, naj pospešijo utrjevalna dela v Besarabiji.

Martiolog ruskega tiska.

»Dien« piše: Kazni se na sibirsko časopisje sipljejo kakor iz roga vseobilnosti. Pretekli teden so bili kaznovani na vsoto od 500 do 3000 rubljev sledeči listi: »Sibir«, »Amur. Eho«, »Geol. Syb.« (»Novonikolajevsk«), »Omskij Vjest« (dvakrat) in »Omsk. Tel.« Poslednja dva sta bila kaznovana radi vesti o zvezah mest.

Vojska z Italijo.

Italijansko uradno poročilo.

9. januarja. Ponoči od 7. na 8. januarja smo prepadli z ognjem male sovražne skupine, ki so se približale našim postojankam na koti 208. Na Krasu včeraj na obeh straneh cele bojne črte topovski boji. Streljanje naših topov je preprečilo sovražniku intenzivna obrambna delanja; topničarji so streljali tudi na sovražne zadnje črte, da so jih vznemirjali. Sovražna letala so poizkušala vpadati v našo deželjo; a ogenj naših topov jih je povsod preprečil; zasledovali so jih tudi naši letalci. Neka naša skupina je uspešno obstreljevala vojaške naprave med Rihemberkom in Štanjelom in Kobdilom. Naša letala so se vrnila nepoškodovana v svoj tabor, ko so se izmuzala obrambnemu ognju in več napadom letal.

10. jan. V dolini Ledro besen ogenj sovražnega topništva na naše postojanke

se iz odrasle mladine na ta način krepke in izurjene moči, ki bodo v stanu svoje za časa tega žalostnega izgnanstva pridobljeno znanje uporabiti sebi in drugim v dobro, ti načrti so se temu gospodu v najlepši meri uresničili z ustanovitvijo kmetijsko-gospodinske šole za dekleta v našem taborišču.

Ta šola, ki je po svojem hišnem redu popoln internat, se pravzaprav ne nahaja v begunskem taborišču, temveč je nastanjena v po nižje-avstrijskem deželnem odboru popolnoma na novo sezidanem poslopju kmetijske šole v mestu Bruck o. L. Ker namreč zaradi svetovne vojske ni bilo moč deželncmu odboru v polni meri pričeti rednega pouka za svoje gojence, je bilo celo to poslopje odstopljeno predstojniku taborišča, ki je takoj otvoril istotam redno kmetijsko-gospodinsko šolo za begunska dekleta. To šolo obiskuje sedaj 35 deklet, ki se urijo pod spretnim vodstvom strokovne učiteljice Elze Premrou iz Ljubljane v vseh panogah kmetijskega gospodinjstva, o živinoreji, prešičereji, perutninstvu, poljedelstvu, vrtnarstvu, domačem gospodarstvu, knjigovodstvu, kuhanju, šivanju in kar spada v delokrog skušene gospodinje. Za praktično poučevanje kmetijstva je nastavljen g. Perko iz Gorice. Kot pomožne učiteljske moči so nastavljene tudi gospodične Jahimovicz z Dunaja, Rožnik iz Horjula in Brežigar iz Podgore. Ti tečajji se bodo vodili stalno naprej, tako da pridejo vsakih 4—5 mesecev nova dekleta na vrsto. Posebno učnega zavoda obstoji v tem, da imajo ta dekleta poleg posebne obleke, obuvala, stanovanja

in hrane tudi za njih delo mesečno odškodnino.

Posebno lepe napredke ima uprava pokazati v kmetijsko-gospodarskem oziru. Da se na eni strani kolikor močogoče odpomore težkočam aprovizacije, na drugi strani pa tudi da beguncem priliko priučiti se umnemu in pravilnemu gospodarstvu in kmetijstvu, se je najelo nad 100 johov v okolici taborišča ležečega polja, nabavilo nad 120 mlečnih krav in preskrbelo večje število prešičev. Vsa na tem velikem gospodarstvu potrebna dela opravljajo pod vodstvom strokovniaka begunci sami.

Tudi v zdravstvenem oziru je stanje naših ljudi izvrstno. Med tem, ko je v prvih 4 mesecih 1916 umrlo 123 oseb, je do danes umrlo samo 97 beguncev. Od teh umrlih je bilo 29 otrok, starih pod 6 let, 7 pod 12 let, 13 pod 24 let in 9 pod 65 let; 39 pa takih, ki so bili stari nad 65 let. Skupno je lani tedaj umrlo 220 oseb, to je 5 od sto. Zanimivo je tudi opazovati, kako umrljivost beguncev vsak mesec pada; v prvem mesecu l. l. je umrlo od gori navedenih 220 ljudi 52, v februarju 37, v marcu 14, v aprilu 20, v maju 11, v juniju 17, v juliju 15, v avgustu 18, v septembru 15, v oktobru 12, v novembru 5 in decembru 4 begunci.

Za bolnike imamo tukaj bolnišnico z raznimi oddelki za interne in nalezljive bolezni ter za porodnice. Zdravnika sta dva in dve medicinki. Poleg treh svetelnih slovensčine zmognih sester, ste v bolnišnici tudi dve urušilinki-Slovenki iz Gorice. Imenovane medicinke hodijo vsak dan po taborišču in obiščejo vsako sobo,

da se prepričajo o zdravstvenem stanju prebivalcev.

Za stare in onemogle ljudi je tudi posebna hiralnica, v kateri je sedaj nad 35 starčkov. Imajo svojo hrano in postrežnice pod vodstvom ene sestre urušilinke.

Važno nalogo imajo v našem taborišču sestre urušilinke iz Gorice. Poleg hiralnice imajo v svojih rokah otroški vrtec, ki ga v zvezi z gori imenovanimi gospodičnima vodijo prav vzorno. Še večje važnosti je pa takoiimenovana »Barackenfürsorge«, ki jo one izvršujejo. Štiri do šest sester hodi namreč vsaki dan v vsakem vremenu po celem taboru in obiščejo vsako družino, pri koji se v obliki osebnega prijaznega pogovora informirajo o vseh potrebah in težavah naših beguncev. Posebno pazijo na snago in red, ki mora vladati povsod, kakor tudi na pravo domačo vzgojo otrok.

Dušno pastirstvo imajo v rokah pod vodstvom preč. g. dekana A. Berlot iz Kanala trije gospodje duhovniki in sicer župnik Matelič iz Volč, kaplan Černigoj iz Tolmina in kaplan Mulič iz Prvčine. Ti imenovani gospodje zaslužijo polno zahvalo za po pospeševanje in gojitve onega verskega duha, ki vlada med tukajšnjimi begunci. Preč. g. kaplan Černigoj je ustvaril krasen mesen zbor, ki goji poleg cerkvenega tudi posvetno petje. Naj omenim še, da imamo v našem taborišču poleg Marijinega vrta, ki šteje večino vseh ljudskošolskih otrok, tudi krasno uspevaajočo Marijino družbo z nad 150 članicami. Voditelj iste je preč. g. dekan Anton Berlot, prednica pa gđc. Milka Gulin.

Kako pa begunci v taborišču dneve prežive?

V našem taborišču uživajo isti popolno prostost gibanja v okolici taborišča odnosno mesta Brucka ob L. Begunec ne rabi za prestop taboriščne meje v svrhu kratkega izhoda v okolico nikakega potnega lista; le ob 10. uri zvečer mora biti vsakdo doma ter ne sme istega zapustiti pred 5. uro zjutraj.

Le v onem taborišču, v katerem je begunec oblastveno nastanjen, uživa tako imenovano popolno državno begunsko podporo. Ta podpora ne obstoji samo iz stanovanja in prehrane, temveč iz celotne oskrbe, ki jo človek v duševnem in telesnem oziru potrebuje. Tako dobi vsak begunec poleg hrane in stanovanja tudi obleko, obuvala, milo in zdravniško pomoč, deležen je vseh vzgojnih sredstev, ki mu jih tabor nudi, svoje strokovno znanje lahko pomnoži in poglubi.

Da bi pa begunci svoje dneve izgnanstva trtili z lenuharjenjem in brezdeljem, je popolnoma krivo mnenje. Lahko z mirno vestjo trdim, da ni v našem taborišču 100 družin, ki bi ne imele kakega zaslужka. Že v taborišču pri nas se nudi prilika vsakemu prijati za delo in si tem potom kaj prislužiti. Obrat tega celotnega taboriščnega kompleksa zahteva seveda veliko število delavskih moči, poleg tega imamo tu, kot v vsakem taborišču, svoje obširne delavnice, ki stoje pod vodstvom izkušnega strokovnega učitelja J. Mercina iz Gorice, za razne obrtnike, kakor čevljarje, mazarje, kovače in ključavničarje. Ves

na višinah severno reke Tonale. Prednjo postojanko na južnih slemenih Cima d' Oro, ki jo je bil trenutno zasedel sovražnik, so naš hitro zopet zavzeli. V dolini Travignolo je sovražnik s svojim topništvi obstrleval odsek Colbriconi, a napad obstrlevaljanju ni sledil. Na ostalem delu bojne črte običajen ogenj našega topništva na prihode in na bivališča sovražnih čet.

Italijanski letalski napad na Nabrežino.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Italijansko uradno poročilo z dne 8. t. m. javlja: Na celi bojni črti so naše baterije uspešno obstrlevaljevale sovražne. Na tridentinski bojni črti boji poizvedovalnih čet in zračni boji. Ponoči od 5. na 6. januarja je letelo naše letalo do Trsta in ob obali. Vrglo je dva stota bomb na kolo-dvor Nabrežina in v okolico Grmade. Kljub ljutemu streljanju sovražnih baterij se je letalo vrnilo nepoškodovano.

Izguba italijanskega častništva.

Lugano, 10. januarja. Umrli so rezervni generalni poročnik Baldissera, ki se je, kakor znano, udeležil italijanske vojske z Abesinijo, dalje polkovnik Magni in majorja Rodelino in Borra.

Pazirjena brambna dolžnost v Italiji.

Rim, 10. januarja. (Kor. ur.) Uradni list objavlja odlok kraljevega namestnika, ki odreja, da se vojna dolžnost razširi tudi na rojstna letnika 1874 in 1875. Vsi vojaki, ki so v zaledju zaposleni v pisarnah, če niso še 36 let stari in če so sposobni za vojne napore, se bodo premestili v vojno ozemlje. Letnika 1874 in 1875 bodo pozvali pod orožje že v bodočih tednih.

Generalni poročnik Baldissera umrl.

Lugano, 10. januarja. Včeraj je v Florenci umrl generalni poročnik v pok. Baldissera, ki je po ponesrečeni bitki pri Adui rešil za Italijo naselbino Eritrejo v današnjem obsegu. Bil je sin avstrijskega uradnika in se je v letih 1859. in 1866. bojeval kot avstrijski častnik proti Italiji, po miru leta 1866. pa je vstopil v italijansko armado.

Iz Rima izgnani nemški prelat.

Lugano, 10. januarja. Iz Rima izgnani nemški prelat msgr. pl. Gerlach, prvi papežev tajni komornik in poleg kardinala-državnega tajnika najuglednejši član papeževnega dvora, je došel v Lugano. Gerlach so izgnali na pritisk ententinih diplomatov.

Nov Marconijev brezžični telefon.

Milanski »Secolo« poroča, da je iznašel Marconi nov brezžični telefon, potom katerega se more prenesti izgovorjene besede in povečja med bojnimi ladjami. Aparat deluje na male razdalje s postajami, ki so oddaljene 30 morskih milj in ki imajo 30 metrov visoke jambore.

Italijani umaknili konjenico iz vojne črte.

Lugano, 9. jan. Iz nekega objavljenega nagovora vojvoda Aosta je razvidno, da so umaknili Italijani z bojne črte štiri konjeniške polke, ki so se nahajali v jarkih III.

ta obrat zahteva okoli 500 delavcev, ki so izključno sami begunci. Tudi zidanje 30 novih barak, ki so namenjene za nastanjanje zadnjim beguncem z Goriškega, kateri žive sedaj po raznih občinah v okolici, zahteva ogromno število delavcev in delavk. Tudi izven taborišča imajo begunci veliko priložnosti do zaslužka. Tako hodi dnevno v gori imenovano tovarno v Kiralyhida stotine in stotine delavcev in delavk, ki si tem potom prislужijo lep zaslužek. Onim pa, ki nimajo nikakega zaslužka, to so v prvi vrsti matere, ki imajo doma samo male otročiče, deli predstojnik taborišča od časa do časa iz posebnega podpornega fonda mesečne podpore.

Naj še h koncu omenim našo ljubko malo cerkvico, v kateri visi na glavnem oltarju uteha in tolažba našega ubornega begunskega ljudstva — krasna slika naše svetogorske podobe Matere Božje. Sem prihajajo begunci — obloženi z žalostjo in boleštvom in se v svojem zaupanju na Njeno pomoč obračajo do Nje z iskrenimi prošnjami, da bi kmalu prišel čas, ko Jo bodo lahko častili na Njenih domačih tleh v lepji solnčni Goriški. V Njo polagajo vse svoje upanje, in v tej cerkvici, kjer je vsaki dan od ranega jutra do poznega večera pravo večno češčenje Najsvetejšega, dobivajo begunci moč prenašati težo neprosto-voljnega izgnanstva.

V teh orisanih zunanjih oblikah se vrši spremembe polno duševno življenje našega slovenskega roda iz Goriške.

Ni vedno enako žalostno to življenje. Pojavlja se ravno v istih fluktuacijah in v ravno istih potezah, kot življenje naših mož in žen, naših fantov in deklet v kaki goriški vasi. Ni sicer tu lepih krajev, se ne dvigajo okoli tabora zeleni vrhovi in griči in ne reže dolin reka Soča, a šege in navade, dobre in slabe, našega ljudstva so presejane iz solnčne Goriške v tukajšnji vetrni in mrzli kraj. Doma sicer tu ni, a duša naših beguncev živi bolj nasičena s

armade, a bodo zopet zaposleni v vojni službi na konjih. Ker močno sneži, je ves promet oviran.

Novi bankovci v Italiji.

Lugano, 10. jan. V Italiji so izdali zopet za 150 milijonov bankovcev.

Italijanski rušilec se potopil.

Basel, 10. jan. »Basler Anzeiger« poroča iz Chiasso: Te dni se je pred Krfom potopil italijanski rušilec s popolnim štabom armade, ki je slučajno bil na krovu. Utonilo je 7 pomorskih in 25 drugih častnikov.

Pomorski boj med Francozi in Italijani.

Basel, 10. jan. »Basler Anzeiger« izve iz zanesljive strani, da se je dne 22. decembra vršil ponočni boj med neko francosko oklopno križarico in neko italijansko pomožno križarico. V boju je bilo veliko mrtvih in ranjenih.

Sneg v zgornji Italiji.

Lugano, 10. januarja. V zgornji Italiji je zapadel nad meter debel sneg. Zveza z Milanom je pretrgana.

Boji v Macedoniji.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. jan. Veliki glavni stan: Ponočni napadi ob Strumi so bili odbiti.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Sporazum se umakne v Solun?

Curih, 10. januarja. »Tagesanzeiger« poroča: Kakor javljajo milanski listi, se pojavljajo zopet v Makedoniji boji, a sodi se, da s temi boji prikrivajo le nameravano umikanje sporazumnih čet v Solun.

Italijani v Valoni.

Curih, 10. jan. V Valoni so Italijani zelo delavni. Spomladi nameravajo v Albaniji podvzeti veliko podjetje za zopetno osvojitve Srbije.

Nadvojvoda Maks v Celinjah.

Dunaj, 10. jan. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: V Cetinje je prišel nadvojvoda Maks s spremstvom. Sprejeli so ga vojaški guverner Weber, metropolit Mitrofan, občinski zastop in veliko veljakov.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. jan. Veliki glavni stan: V viharju in v dežju so se le malo bojevali. Le ob Ancre živahni topovski boji.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. januarja. Uradno se poroča:

hripenjem po svoji domači južni strehi kot prenapolnena z žalostjo in tučo, povzročeno po pomanjkanju in trpljenju na tuji zemlji. Kakor vsaka svetna ustanova imajo tudi taborišča svoje slabe strani, a naj se to poudarja kolikor se hoče, resnica je in ostane, da je istim v verskem, nacionalnem, socialnem, vzgojnem in nič manj tudi v moralnem oziru dati prednost pred naseljevanjem naših ljudi v tuje kraje in med tuje rodne ljudi. To lahko podpiše nad 3000 beguncev-Goričanov, ki so naseljeni v političnem okraju Bruck ob L. in Gänserndorf.

Negovanje in pospeševanje verskega duha v domačem jeziku potom cerkve in šole med begunci, vsakdanja priložnost prejemati potom domačih gospodov duhovnikov tolažila svete vere, versko-nravnava vzgoja mlade in odrasle dece zagotovljena po dobrem krščanskem šolskem pouku, izvensolska in izvenscerskvena gojitev teža duha potom verskih družb, skupno življenje enorodnega prebivalstva s poglobitvijo narodne zavesti kot posledico pravilno in pravično urejanje in razdelitev dela najpotrebnejšim in najubožnejšim izmed beguncev, nastanjanje le sorodnih beguncev odnosno posamezne družine v posameznih sobah, vsled tega omogočeno in lažje izvršljivo nadzorstvo nad nravnim vedenjem prebivalstva, možnost in prilika posebno za šoli odrasle mladeniče in mladenke prisvojiti si v strokovnem in gospodarskem oziru osnovne pojme in resno ubrati tem potom bodočo pot življenja in končno v porazumljenju s cerkvijo in šolo koncentrirati po upravi vse moči in sile, ki streme za tem, izrabiti ta čas izgnanstva v dušni in telesni dobroti beguncev.

Vse to izvrševati in izpeljati, voditi in dati vsakemu dobremu stremljenju pravo versko-nravno in domorodno smer, v tem obstoji nrecenljiva važnost take skupne kolonizacije.

Na zahodni bojni črti so močno streljali severno Ancre. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Ludendorff.

Razna poročila.

Wilsonov delegat v Evropi?

»Novoje Vremja« poroča, da odpošlje predsednik Wilson polkovnika Chusa kot delegata v Evropo, da uglaadi miru pot. List pravi, naj bi se vsi neutralci pridružili ententi. Tako da bi bila najprej končana vojska.

Direktorij sporazuma.

Berlin. »Vedomosti« poročajo: V Rimu se je storil prvi korak, da bodo ustanovili direktorij sporazuma.

Kaj sanjarijo Rusi o jugu.

»Djen«, 2. (25.) decembra 1916. Ze davno so prihajali glasovi o namerah Nemčije in Avstrije ustvariti pod svojim protektoratom jugoslovansko državo. Cilj, ki je vodil naše protivnike, je samoposebi umavno nabor v novem upostavljenem kraljestvu za izpopolnjevanje velikanskih izgub v lastnih armadah. Vprašanje, dozdej samo kot bajka, je postalo dejstvo. V Petrograd je došla vest iz mesta ob ženevskem jezeru o zborovanju, na katerem se podrobno razpravlja o ustanovitvi jugoslovanske države iz Črnogore, Srbije in srbskih delov Avstro-Ogrske. Na čelu črnogorskim delegatom je na zborovanju premier Mijušković, ki je igral nedvoumno vlogo že lansko leto, v dogovoru z zastopniki berlinske in dunajske vlade. Na jugoslovanski prestol je posajen kraljevič Mirko, ki je, kakor znano, ostal ob pobeegu kraljevske rodbine v Avstriji in vedno nagibal na avstrijsko plač. Nekateri udeleženci so smatrali za potrebno ponuditi krono prestolonasledniku kraljeviču Danilu, poročenemu z meklenburško-streliško princeso Juto. Nova država mora biti, notranje samostojna, pod avstrijskim protektoratom.

Uspehi podmorskih čolnov v januarju.

Haag, 10. jan. Nizozemski strokovnjaki zavarovalnic izjavljajo, da so nevturalci in sporazum izgubili prvi teden meseca januarja okroglo 110.000 ton ladjinega prostora.

Književnosti.

— Duhovne vaje za duhovnike, nova slovenska knjiga s 37 premišljevanji duhovnikovih dolžnosti in čednosti, trije tečaji. Dobiva se v zakristiji cerkve Jezusovega sv. Srca v Ljubljani. Vezana 3 K 20 vin., s poštino 3 K 41 vin., trdo broširana 2 K 50 vin., s poštino 2 K 68 vin. — Od zanesljivih strani se nam naznanja, da častiti gospodje ne dobivajo knjige, katero so si naročili po dopisnicah; kaj je vzrok? Dopisnice nekeje zastajajo, da ne pridejo v naše roke. Najvarnejša in najkrajša pot za naročbo je: Naj se blagovolji poslati na nakaznici naročnina obenem z naročbo, t. j. pod naročnikovim imenom besedi: Duh. vaje. — Iz nakazane svote je razvidno, je-li se želi vezana ali broširana knjiga.

Primorske novice.

Sestra prof. Spinčiča umrla. Umrla je dne 9. jan. v Babiči Matulje posestnica Marija Babič, roj. Spinčič, sestra g. profesorja in narodnega zastopnika Vjek. Spinčiča v starosti 83 let.

Umrli je v Lovrani oče književnika in tajnika istrske družbe sv. Cirila in Metoda Viktorja Cara Emina.

Deželni odbor Goriške in Gradiške je odstopil dunajski mestni magistrat potrebne prostore v zgradbi obrtniškega sodišča.

V vojnega posojila se je podpisalo na Reki okoli 9 milijonov kron. Za Reko je ta vsota precej majhna.

Zemljeknjižni urad c. kr. okrajnega sodišča v Ajdovščini posluje sedaj v prostorih c. kr. deželne sodnije v Ljubljani.

Šolska vest. C. kr. namestništvo je imenovalo učiteljsko kandidatino g. Marijo Dolenc za suplentinjo c. kr. učitelja deške C. M. šole v Trstu g. K Mahkote, ki posluje na državni nemški deški šoli.

Kuratorij za varstvo pokopališč za vojake, padle na južni fronti, na tržaškem ozemlju. Z ozirom na željo cesarskega komisarja g. Ivana pl. Krekich-Strassoldo, da bi se v našem mestu ustanovil kuratorij za varstvo grobov padlih vojakov, se je cesarskemu komisarju prijavilo več tržaških meščanov, ki so pripravljeno posvečati svoje delo temu namenu. Te dni se je vršil ustanovni občni zbor na povabilo cesarskega komisarja, ki je pozdravil zborovalce, zahvaljujoč se jim na njihovi pripravljenosti za dobri namen in izražajoč svoje prepričanje, da bo imel kuratorij v kratkem s svojim delom popoln uspeh. V pravilih, ki so se odobrila na zborovanju, se v § 2 določa namen kuratorija, namreč skrb za grobove vojakov, ki so padli na

južnem bojišču in so že pokopani na tržaških pokopališčih ali pa se pokopljejo tu v bodoče. Svoj namen dosega kuratorij s prispevki tržaške občine ter zavodov in korporacij, prispevki častnih, podpornih in rednih članov, darovi, volila itd.

Beguncem iz Vogrškega. Podpisani naznanja svojim župljanom, beguncem iz Vogrškega, da se je vrnil v bolnišnice nastanil v Vojniku pri Celju, kjer se torej sedaj nahaja tudi župni urad. — Vsi društveniki Družbe sv. Mohorja, ki niso še dobili svojih knjig, naj se mu javijo — če mogoče več skupaj — da se jim društvene knjige določijo. Poštino plača vsakdo zase. — Želeč vsem skupaj — predvsem skorajšno srečno vrnitev na naše lepo Vogrsko — se s pozdravi vaš župnik Ivan Remec.

V ruskem ujetništvu se nahajajo po poročilu informacijskega urada v Vagni: Josip Rijavec s Trnovega, 35 let star, v Šandrinjsku, gub. Perm; Ivan Bensa iz Gorice, 23 let star, v Šacku, gub. Tambor; Franc Cejan iz Vrtojbe, 3 let star, v Harkovu; Mihael Devetak iz Opatjegasela, 27 let, v Ufi; Alojzij Furlan iz Ajdovščine, 23 let, v Šacku; Josip Gulin iz Bat, 22 let, v Orenburgu; Anton Velikanje iz Cerkna, 28 let, v Harkovu; Leopold Vodopivec iz Prvačine, 30 let, v Orlovu; Valentin Zajec iz Cerkna, 27 let, v Kramih, gub. Oreli; Blaž Tomšič iz Sovodenj, 30 let, v Pensji; Henrik Krapež iz Dola-Otlice, 27 let, v Vrhjednjevprovske, gub. Jekaterinoslav; Alojzij Kravanja iz Koritnice, 22 let, v Orenburgu; Franc Kokoštr z Grahovega, 23 let v Tomsu; Alojzij Kozuh z Oseka-Vitovelj, 27 let, v Pensji.

Lukatič. Cadorna je poročal 4. januarja, da so Italijani uničili sovražne utrdbe pri Lukatičih jugozapadno Kostanjevice. Kraj Lukatiči se nahaja med Novo vasjo in Hudim logom ter spada v občino Opatje selo. Pri Lukatičih je samo ena hiša.

Ponesrečila se je v Koštaboni v Istri postrežnica Marija Maslo iz Suhorja pri Košani (Notranjsko), službujoča pri tamonjem administratorju Milanu Kuret. Omenjena je padla dne 5. januarja 1917 zvečer v mraku v odsotnosti vseh domačih v bližnji Kal, iz katerega so jo dne 7. januarja po dvanajstnem brezuspešnem iskanju potegnili mrtvo. Blagi pokojnici, ki je komaj osem dni bila v novi službi, večni počitek!

Tatvine na Reki so zadnji čas na dnevnem redu. V noči na 9. t. m. je bilo vlomljeno v manufakturno trgovino Male in ukradenega za 3000 K blaga ter v skladišče tvrdice Benco & Alazetta, kjer so tatovi pokradli drog in zdravil za približno 5000 K.

Važno za begunce, ki potujejo preko Dunaja. Begunci, ki se ustavijo na svojem potovanju na Dunaju, dobe za tri dni brezplačno prenočišče, ako se zglašajo pri »Zentralstelle der Fürsorge für Kriegsflichtlinge, Dunaj II., Zirkusgasse 5«, ali pri »Komiteju za begunce z juga, Dunaj I., Landskrongasse 1/II.

Dnevne novice.

+ Vojno odlikovanje. Sekčnemu načelniku v notranjem ministrstvu grofu Rudolfu Chorinskem u je podeljena vojna dekoracija s zvezdo h kointurnemu križu Franc Jožefovega reda.

+ 5. vojno posojilo. Včeraj popoldne je bilo zaključeno podpisovanje petega vojnega posojila. Kolikor se je moglo doslej doznati, je podpisanih nad 4412 milijonov kron.

+ Beseda o uradništvu. Neki dr. Jožef Eckstein priobčuje v »Bohemiji« članek, v katerem se ogreva za načelo, da bodi pri nastavljanju uradništva izključena vsaka politika in da odločuj pri nameščenju in napredovanju v službi edino-le sposobnost in značaj. Praška »Union« pripominja k temu: S tem popolnoma soglašamo, kakor tudi s tem, kar članek označuje za vzrok uradniških kalamitet: da namreč stremijo narodne stranke za tem, da spravijo kolikor mogoče svojih rojakov in somišljenikov v državne in druge javne službe, da potom njih dobe vpliv na državno oblast. Članek je napravil samo to napako, da je z vodenimi in splošnimi frazami prikril pravi temeljni razlog. Državni temeljni zakon o splošnih pravicah državljanov določa v čl. III.: Javne službe so za vse državljane enako dostopne. Torej ne sme imeti prednosti noben narod in nobena stranka. Samo sposobnost in značaj mora odločati, kakor čisto opravičeno zahteva dr. Eckstein. Pri nameščenju mora biti tedaj samo to merodajno. Nihče ne sme imeti prednosti ali biti zastopavljen, ker pripada ali ne pripada gotovi narodnosti. Če se dr. Ecksteinu posreči, da uveljavi to načelo v narodnem in političnem taboru, kateremu pripada, potem si bo pridobil s tem veliko zaslug. Več nočemo. Ako se uveljavi načelo državnega temeljnega zakona, da so vse javne službe vsem državljanom enako dostopne, potem bodo izginile tudi kalamitete, nad katerimi se dr. Eckstein opravičeno pritožuje.

+ **P. Gothard Podgoršek umrl.** Iz Novega mesta smo dobili danes brzojavko: V novomeškem samostanu je umrl P. Gothard Podgoršek, vodja deške ljudske šole. Pogreb bo v petek ob 10. uri dopoldne.

+ **Odlikovanja na državnih železnicih.** V področju c. kr. državnoželezniškega ravnateljstva v Trstu so bili odlikovani: Asistent Rafael Ogrin, prometni urad Pulj, z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje; mostni mojster Ivan Szkandera, vzdrževalni odsek Gorica I, s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje; mostni ključar Friderik Klaringer, ključarji Franc Bratuš, Albin Kröll in Leopold Sever, vsi vzdrževalni odsek Gorica I, s srebrnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje. — Postajni mojstri Filip Gabrovšek, postajni urad Cerudinjan, Ignacij Kopač, postajni urad Šmarje-Sap, Jožes Nagode, postajni urad Sinj, potem strojni mojster Feliks Senjanovič, kurilnično vodstvo Split, prožni mojster Jože Vales, vzdrževalni urad Gorica I, so bili odlikovani z železnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje.

— **Hči graškega zbornega poveljnika smrtno ponesrečila.** Vojaškega poveljnika v Gradcu generala pehote Hugona Martiny je zadela velika nesreča. Njegova hči gđna. L. Martiny je smrtno ponesrečila pri sanjkanju v Raadstadtskih Tavrih. Vojaški poveljnik general pehote Martiny se je 10. t. m. odpeljal v Raadstadt.

— **Smrtna kosa.** Umrl je v Zagrebu hrvatski pisatelj Nikolaj Kokotović, star 58 let. — Umrl je v Milni v Dalmaciji kapitan Ante B. Mandinić, star 90 let. — Umrl je na Dunaju bivši štajerski soc. dem. graški obč. svetovalec Julij Hikari. — V Zagrebu je umrl Mavro Berger, bivši trgovec v Daruvaru. Umrl je v Mariboru kazniški poduradnik Franc Goriup. — V Mariboru je umrla vdova bivšega mariborskega župana Julija Nagy, stara 74 let. — Umrl je v Mariboru gostilničar Mat. Kaša, star 66 let. — Iz Sodražice poročajo: Umrla je dne 9. t. m. ob pol 12. uri 84 let stara Neža Pogorelec iz znane spoštovane Močnikove hiše. Vsem znancem in sorodnikom se jo priporoča v molitev in blag spomin. — Umrl je na Kutini na Hrvaškem tamošnji poštar Franc Plesničar.

— **Poroka.** Dne 7. t. m. se je poročil na Dunaju učitelj — zdaj enol. prostovoljec Pavel Kunaver z gđ. Jeti Scharc.

— **Z Vipavskega.** Na Dolu je uničil požar 4. januarja tri poslopja z vsemi premošnjami in pridelki. Vnele so se bile saje. Za vipavski, senožeški in ajdovski okraj je imelo štiri do pet dimnikarjev vedno dosti opravila; vsled vpoklica k vojakom je pa sedaj ostal samo en dimnikarski mojster, ki ima že 70 let, ki vsled bolezni že tri mesece ni nič ometal in spričo starosti sploh ne bo več dosti mogel; njegov mladi učenec je pa seveda tudi le za silo, tako da so takorekoč trije veliki okraj brez dimnikarja. Tu je veliko vojaških kuhinj in kuri se v stanovanjih častnikov. Nevarnost ognja je velika. Vsaki teden se čuje, da so se tu ali tam vnele saje in le vojaštvu, ki je vedno pri rokah, se je zahvaliti, da ni hujskega. Vse občine imenovanih treh okrajev so že v l. 1915. vložile prošnjo, da bi vojaška oblast prostila ali dala daljši dopust dimnikarju, a niso bile uslišane. Sedaj je sila res skrajna, ker večina dimnikov že od začetka vojne ni bilo ometanih. Ali naj nam res ogenj uniči naše domove, ko so nam že polja poteptana in opustošena?

— **Iz Krškega.** Gospod Filip Frank v Krškem je obhajal 1. januarja 25 letnico svoje deželne službe. Čestitamo k njegovemu četrtoletnemu zvestemu službovanju! **Božičnica v Hruševju pri Hrenovicah.** Neumornemu trudu gđ. učiteljice Pavle Vilhar posrečilo se je prirediti bolnikom in vojakom — 190 po številu — v Hruševju božičnico, kakoršne prejšnja dva vojna Božiča po njih lastnem zatrdilu nikjer niso videli. Posebnost je, da so peli, deklamirali in delili izredno bogate darove — pecivo, sladkarije, cigarete, jabolka, kostani, vino itd. — sami otroci pod vodstvom gospodičen učiteljice iz Hruševja in Razdrtga. Posebna zahvala gre č. g. kuratu Kučmaniču za njegov govor, g. župniku za sadije, ki ga je naklonil vsem bolnikom, g. županu za njegovo naklonjenost in hrenoviški posojilnici za njen bogati dar. Vsem darovalcem pa je najlepša zahvala radost otrok in solze ginjivosti bolnikov.

— **Po sedemindvajsetih mesecih se je oglašil.** Dne 4. jan. je pisal iz ruskega ujetništva po 27 mesecih Viktor Rozman, doma iz Št. Vida nad Ljubljano. Nahaja se v Reševju pri Lebjaški okraj Kurgan. Kot hlapec pri kmetu si zasluži za hrano. Navedeni je bil član načelstva Zveze Orlov in velezasluzen za orlovsko misel. Marsikdo se ga pa še dobro spominja kot igralca na ljubljanskem »Ljudskem odru«.

— **Iz ljudskošolske službe.** C. kr. okr. šolski svet v Kranju je imenoval namesto

vpoklicanega nadučitelja Franca Rojina učitelja Ljudmilo Lederhas za suplentinjo na štirirazredni ljudski šoli v Šmartnem pri Kranju. — C. kr. okrajni šolski svet v Postojni je imenoval namesto za prov. učitelja na ljudski šoli pri Sv. Petru v Ljubljani imenovanega Franca Rant abs. učit. kandidatinjo Pavlo Herbst za suplentinjo na ljudski šoli v Št. Petru na Krasu. — C. kr. okrajni šolski svet v Krškem je imenoval suplentinjo Karolino Rasfohar za rovizorično učiteljico na ljudski šoli v Cerkljah.

Iz italijanskega ujetništva se oglašajo: Janez Pleško, Janez Kasanc in Alojzij Gosar; vsi so zdravi. Pozdravljajo svoje starše in druge domače na Dobrovi.

O te ženske — so zares iznajdljive in marljive. Društveno dvorano so brezjanska dekleta teden pred Božičem spremenile v pravo delavnico, kjer so pripravljala 62 vojakom-Brezjanom njim primerno božično darilo. Ob tej priliki se je na božični večer uprizorila ter na splošno željo na Silvestrov večer ponovila božičnemu času prikladna igra — Božični prazniki sirote. Obakrat je zavedno občinstvo napolnilo lepo društveno dvorano, katero krasi doprsna podoba Nj. Veličanstva cesarja Karla.

— **Čitalnica v Gradcu na štajerskem** vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 13. t. m. v društvenih prostorih ob šestih zvečer.

— **Samoumor umetnika.** Ustrelil se je v Maria-Straßengel pri Judendorfu štajerski slikar Gollob. Vso noč je prebil v veseli družbi, kjer so svirali na gosli pesem »Servus du!« Ob 4. uri zjutraj je potegnil Gollob iz žepa revolver in se z besedami »Servus du!« ustrelil. Bil je takoj mrtev. Malo prej se je bil tajno poslovil od svojih dveh otrok. Kot umetnik je bil precej na glasu.

Damski odbor goriških gospa v Gradcu za begunce je razdelil v minulem letu v obleki, čevljih, odejah in denarju 28.250 K, prejel pa 27.750 K. Odbor je potom članov Vincencijeve in Elizabetne družbe skrbel tudi za bolne begunce in jih obiskoval na domu. Darove v obleki in denarju sprejema predsednica Njena ekscelencija baronica Adriana Themel, Gradec, Annenstraße 34, I.

Iz italijanskega ujetništva pozdravljajo: Jug Štefan, Markič Ivan, Klavara Ivan, Keber Ludvik, Blaš Ivan, Erjavec Friderik, Rovinšek Anton, Bruder Jožef, Burja Anton, Skok Anton, Vales Mihael, Golovšek Peter, Kobe Jožef, Ostroman Matija, Rebek Angelo, Fišter Jožef, vsi od 10. stotnije pp. št. 27.

— **Umrl je v Ljubnu na štajerskem** g. Ambrož Poniž, vpokojeni nadučitelj in posestnik v Rihembergu.

— **»Mrtvi« se je oglašil.** Za mrtvega proglašeni učiteljskičnik Ivan etič se je oglašil iz ruskega ujetništva.

— **Izveščiki iz plačilnih nalogov o stavku na vojne dobičke** od večjega dohodka v letu 1914 in 1915 za davčne okraje Kranjska gora in Radovljica bodo razporejeni v javni vpogled od 15. do 28. jan. 1917. ob uradnih urah v prostorih davčne oblasti c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici.

— **Mangan.** Na Mirni (Dolenjsko) so začeli kopati poleg premoga tudi še »Mangan«. Zadnji četrtek je bil komisijonen ogled. Kovine je dovolj. Eden ali dva vagona se ga je že odpeljalo. Tako postane lepa Mirna še industrijelen kraj, kar jej bo gotovo v veliko korist.

Ljubljanske novice.

Iz Zakaj ni mleka v Ljubljano? Preskrbovalnica za mleko v Ljubljani je v zadnji seji morala konstatirati, da je za Ljubljano rekvirirano mleko v okraju Kranj izostalo, ker je ondotni okrajni glavar izdal odredbo, da kmetje nad 26 vin. ne smejo zahtevati za mleko. Posredovalnica se je obrnila na deželno vlado, naj preskrbi, da se ta za sedanj čas neustrešni razglas preklic in naj po raznih okrajih določi za producenta maksimalne cene za mleko od 32 do 36 vin. Čule so se pritožbe, da tudi raditega mleka v Ljubljano ni, ker se izdeluje mnogo surovega masla ter se je izrazila želja, naj se to primerno omeji. Mestna občina se je novič obrnila na deželno vlado s prošnjo, da se mleko monopolizira in da se iz centrale porazdeli med vojaško in civilno prebivalstvo. Izrazila se je želja, da bi se vsake seje preskrbovalnice za mleko in aprovičnega odseka udeležil zastopnik deželne vlade.

Iz Odmere davka na vojne dobičke. V členu 28 izvršilnega predpisa se k cesarski naredbi z dne 16. aprila 1916, drž. zak. št. 103, določeni izpiski iz plačilnih nalogov, obsegajoči vse do konca leta 1916 vgotovljene odmere davka na vojne dobičke so od 15. januarja 1917 naprej tuaradni (soba št. 5) razgrnjeni vsakomur na vpogled.

Iz Glas Ljubljancev iz laškega ujetništva. Dobili smo naslednjo dopisnico: Najprisrčneje pozdrave pošiljam vsem prijateljem in znancem. Sem tu v južni Italiji, pa skozi okna le malo solnca po-

sije. Slovencev ni v tem taboru nikogar. Zato prosim prijatelje, naj dosti pišejo. Godi se mi dobro. Ujeli so me ravno na verhni duš dan. Božja volja pač; da bi le hotel Vsegamogočni rešiti narode tega krvavega sovraštva. Zdim se kakor Odisej, pa menda me ne bodo valovi usode toliko časa zanašali od doma. — Z odličnim spoštovanjem poročnik Hirschman Heri.

— **Za trajno zapiranje trgovin ob 7. uri zvečer.** Trgovinsko ministrstvo je naročilo vsem političnim deželnim oblastem, naj prouče, da-li ne bi kazalo uvesti trajnega zapiranja trgovin ob 7. uri zvečer namesto ob 8. uri. Kakor znano, je zgodnje zapiranje odrejeno sedaj iz ozirov na štedljivost začasno do 1. maja 1917. Deželne oblasti naj uvedejo potrebna predpisa, da se ta odredba pravočasno za stalno podaljša.

Iz Prodaja moke za stranke. Od sobote do sobote, t. j. od 13. do 20. t. m. se bo prodajala v trgovinah ržena moka kilogram po 52 vin. Ker pa je v trgovinah ostalo še nekaj moke iz prejšnje prodaje, se bo prodajalo, dokler ne bo razprodan ostanek, tudi nekaj moke za kuhu kilogram po 66 vin. Na vsakih desetih deset odrezkov se dobi pol kilograma moke.

Iz V. avstrijsko vojno posojilo so pri Mestni hranilnici ljubljanski med drugimi nadalje še podpisali: G. Klara Hudabunigg iz Spod. Šiške K 10.000; Andrej Levak iz Brežic K 1000; Ana Čuden iz Dragomera K 3000; Marija Perko iz Zgor. Šiške K 200; Karol Korkolj, c. kr. monar. superior v p. K 300; Anton Wolf, c. kr. praporščak K 100; Zadruga mesarjev in prekajalcev v Ljubljani K 500; Zadruga premogotrožcev ljubljanskih K 200; Marija Strah iz Ježice K 2000.

Iz Trgovci z moko, kateri se niso dobili tablice s številko na katero prodajajo moko, naj pošljejo po tablico takoj v mestno posvetovalnico.

Iz Umrlj so v Ljubljani: Metka Mešek hči nadoficijala Mestne hranilnice, 7 dni. — Jakob Levstek, delavec, 34 let. — Avgust Valenta, sin poštnege sluga, 6 ur. — Marija Logar, hči tiskarniškega delavca, 10 mesecev. — Maks Kosec, sin kleparskega pomočnika, 4 mesece. — Slavko Klobčavar, čevljarjev sin, 7 mesecev. — Marija Richter, delavka v tobačni tovarni, 46 let.

— **Tobačne trafike.** Finančno ravnateljstvo je dovolilo, da se tobačne trafike, ki se izvršujejo samostojno, do preklica zapirajo ob delavnikih že ob osmih zvečer, dočim ostane dosedanje jutranje otvorenje teh trafik nespremenjeno. Glede otvorenja in zapiranja ostalih s kakim obrotom združenih trafik veljajo merodajna določila § 40. predpisa za tobačne trafike. V svrhu, da se prepreči prevelik naval na trafike, se obenem tudi dovoli, da se pri vohu v prodajalni prostor razobesi tablica z natančno navedbo vseh vrst tobaka, ki se jih more še dobiti v isti trafiki. Ko so vse vrste tobaka razpečale, je tablico takoj odstraniti.

Gospodarstvo.

— **Z Dolenjskega** smo prejeli: V zadnjem »Kmetovalcu« od 31. decembra 1916, št. 24, je ravnatelj c. kr. kmetijske družbe g. Pirc spisal strokovni članek: Koliko stane dolenskega vinogradnika samega 1 hl vina? To je edini rentabilitetni račun, ki ga imamo in ki postavlja dobičkanost dolenskih vinogradov v pravo luč. Njegovi računi so tako izvršni, da je iz njih lahko razvideti vsakemu, tudi lajku, kolika je rentabiliteta dolenskih vinogradnikov. Res, da se je dolenski vinogradnik zadnje leto nekoliko pomogel, a to le mimo grede. Le ena slaba letina v sedanjih razmerah in vinogradnik tiči zopet do grla v dolgovi. Če bi se tako dobro rentirali vinogradi, bi tudi posojilnice dale na vinograde kaj več, tako pa vedo, da je rentabiliteta uborna in poleg tega še riskantna. Prišel je spis iz rok osebe, ki so ji razmere dolenskih vinogradnikov predobro znane in ki se ne strah povedati resnico odkrito. Zato mu dolenski vinogradniki izrečejo prisrčno zahvalo. Tistim kričačem pa, ki trdijo, da je naš vinogradnik zadnje dve leti obogatel, se toplo priporoča zadržati »Kmetovalca«, da iz omenjenega spisa razvidijo »dobičkanost« ubornega dolenskega kmeta.

Za pokritje vojnih dolgov na Nemškem nameravajo v kratkem predložiti državni zboru zakonske načrte za nove davke. Narodno-liberalni državni poslanec Stresemann je minolo nedeljo govoril o tem na shodu v Hanovru in rekel med drugim: Pričakovati je, da bodo zahtevali nagromadeni vojni dolgovi 6 do 7 milijard novih davkov v državi. K temu pridejo še novi davki v zveznih državah in novi davki po občinah. Na merodajnih mestih so si glede dveh stvari popolnoma na jasnem: o tem namreč, da teh davkov ne bo mogoče trajno vzdržati, marveč da se mora del dolgov takoj poravnati potem dalekosežnega enkratnega davka na premoženja, k čemur se morajo na vsak način

pritegniti tudi mala premoženja, v iznosu četrtine do tretjine celokupnega premoženja. Drugo je pa to, da bodo morali pripeljati tudi neposedujoči sloji.

— **Zvišanje železniških tarifov za 30%.** Budimpešta, 10. jan. »8 ora Ujsage« poroča, da bo vlada na zborovanju, ki se prične jutri, predložila med drugim tudi zakonski načrt glede zvišanja železniških pristojbin in sicer za 30%.

Najvišje cene za surovo maslo in sir je določila ogrska vlada. Najvišja cena za surovo maslo je 12 K 80 vin.

Vojni kruh v Hamburgu so uvedli še-le te dni. Doslej so se sladkaki Hamburguržani še vedno s finim belim pečivom. Tudi vojni kruh ne bo slab; 60% ržene in 40% pšenične moke. Razen tega zvišajo količino kruha, ki je določena na osebo.

Razne novice.

— **Slovanski večer v Berlinu.** V Nemškem licejskem klubu v Berlinu se je nedavno vršil »slovanski večer« s slovanskimi glasbenimi točkami. Pela je med drugim Ljerka-Koconda arijo iz Smetanove »Prodane neveste« in Dvořakove »Rusalka« ter več drugih čeških pesmi.

Pruski red Pour le mérite in Pavel Josip Šafařík. Menda je malokomu znano — piše brnski »Hlas« — da je to znani pruski red s francoskim nazivom, sedaj tolikrat podeljen, nosil svoje dni tudi naš slavni učenjak Pavel Josip Šafařík, nemara prvi in edini izmed čeških učenjakov. Pruska vlada je svoj čas ponudila Šafaříku stolico slovanskih jezikov na pruskem (berolinskem) vseučilišču, ali Šafařík ni sprejel dvakratne laskave ponudbe, dasi je živel tedaj v Pragi v žalostnih razmerah. Povabljen je bil pozneje, naj pride v Berlin, da bi prispeval s svojimi nasveti k ustanovitvi slovanskih stolic v Berlinu in Vratislavi. Naposled s je Šafařík vendarle odzval povabilu in se je napolil v Berlin, kjer se je mudil nekaj časa (v mesecu maju leta 1841.) Bil je jako laskavo sprejet. Pruski vladi je izdelal važno spominsko listino in na profesorsko mesto je priporočil svojega prijatelja pesnika Čelakovskega, v nadi, da bo on sam dobil službo v Pragi ali — pa na Dunaju, v čemer se je kruto varal. Pruska vlada mu je pozneje podelila (leta 1845.) red Pour le mérite, ki ga je pred njim nosil drugi znameniti učenjak, slovenski preiskovalec Kopitar.

— **Odlikovanje Arnava.** »Albanska korespondenca« poroča, da je pokojni cesar Franc Jožef I. odlikoval albanskega plemenitaša Hasan bega iz Prištine, ki stanuje sedaj v Mitrovici na Kosovem polju, s komturnim križcem Franc Josipovega reda.

210 milijonov pisem (dopisnic) vojnim ujetnikom. Iz Brna se uradno poroča, da je samo tamošnji poštni zbiralni urad za vojne ujetnike odpravil od začetka sedanje vojske pa do konca leta 1916 210 milijonov pisem, 43 milijonov zavojev, 3,7 milijona paketov v teži 7 milijonov kilogramov ter 6 milijonov poštnih nakaznic v vrednosti 85 milijonov frankov. Rekord je dosegla odprava rečenega urada dne 12. grudnia 1916. I., ko je bernska ujetniška pisarnica odposlala polnih 6 vagonov pošte preko meje za ujetnike. V imenovanih vagonih je bilo več kakor en milijon pisem (dopisnic) in 40.000 zavojčkov.

Princezinja pod kurateljo. Belgijsko princezinjo Luiso so radi razsipnosti na predlog njenega zeta vojvode Ernsta Güntherja postavili pod kuratelo.

Brezžična brzojavna zveza Berlin—Amerika. »The Continental Times«, ki izhaja v Berlinu, je uredila brezžično brzojavno zvezo z Združenimi državami, odkoder bo dvakrat na teden dobivala direktna in avtentična poročila.

K umoru Sikora na Dunaju. Aretirana služkinja Jožefina Nutil je že priznala, da je v prepiru radi nekega dolga napadla svojo prijateljico postrežnico Sikora, ji zamašila usta s cunjami in jo tako zadušila. Nato jo je oropala. V stanovanju Nutilovih so našli dragocenosti in obleko umorjene. Mati Nutilove še vedno taji vsako krivdo.

Bogata beračica. V Rouenu je te dni zadela kap na stopnicah katedrale, kjer je mnogo let beračila, po vsem mestu znano beračico »mater Poubelle«. Pri njej so našli v umazani mošnji 140.000 frankov v bankovcih, med temi mnogo takih, ki že davno niso več v veljavi.

Zanimivo pripovedovanje člana Shackletonove ekspedicije. H. Rotterdam, 10. januarja. (Priv.) Iz Londona poročajo: Jurij Marston, član Shackletonove ekspedicije, pripoveduje v »Manchester Guardianu«, kakšen je našel London sedaj, dočim ga je ostavil malo predno je izbruhnila vojna. Marston je bil med onimi, ki so prezirili na Slonovem otoku in ki so jih oteli šele pred kratkim. Tako-le pripoveduje: Slednjči smo se vendar vozili po Temzi navgor. Ne v svoji ladji, kakor smo upali, in katera naj bi nosila z nami sadove truda dveh let, temveč v ogromni železni ladji, polno naloženi z zmrzlim mesom. Vozili smo se v svet tesnobe, teme in tiho, mi-

mo krajev, ob katerih stoje, kar nam je znano, številna mesta. Ustavili so nas in preiskali, končno smo dospeli v luko, do čim so žarometi neprenehoma krožili po zraku. Iz Londona smo odšli, ko se je pripravljala na vojno. Ko smo odrinili iz Južne Georgije, smo čuli še o padcu Belgije in o vpadu Nemcev na Francosko. Po bitki ob Marni je za nas dogodka zastrla zavesa. Bela zemlja na jugu nas je vabila, a priroda nam je uničila načrte. Ladja se nam je razbila, oprema izgubila vsa. V odprtih čolnicah smo naposled dospeli do zemlje, kjer smo poldruge leto prebili v mokroti in težavah. Ko so nas zopet dosegle novosti sveta, so nas omamili grozoviti dogodki, o katerih smo čuli. Zdelo se nam je, da je znorel ves svet, da smo mi edini še pametni ljudje. Morda pa smo bili res edini, ki nismo čuli ničesar, kaj se je zgodilo v teh dveh letih. Živeli smo kot divjaki, boreči se neprenehoma za življenje. Politika in številna majhna bremena kulture so nam bile davno minole stvari. Dejstvo, da se bore narodi za život, nam je bil nejasen pojem. Naš boj s prirodo nam je utesnil pogled. Ko je civilizacija jela smatrati dogodke najstrašnejše vojne svetovne zgodovine kot umevne same po sebi, so se nam ožili pojmi na vedno manjši krog.

Nov zemljevid srednje Evrope, oziroma evropskih bojišč s točno označbo bojnih črt oziroma zasedenega ozemlja na vseh bojiščih po stanju koncem decembra 1916 je izšel in se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani za ceno 2 K 70 vin. s poštnino vred. Na severu sega zemljevid še višje od Petrograda, na jugu kaže vso Italijo in Balkanski polotok. Zemljevid je zelo pregleden in podroben in bo prav dobro služil za vsa bojišča.

Slike Nj. Veličanstva cesarja Karla I. (litografije) v velikosti 59 x 89 cm se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. V nekaj dneh bodo na razpolago tudi večbarvne slike v velikosti 54 x 68 cm za ceno 8 K.

Dohodnina. Določbe o dohodninskem davku po zakonu o osebnih davkih. Cena 1 K 90 vin. s poštnino vred. Sestavil Valentin Žun.

Kdor je v spodnjem telesu občutljiv in trpi na zagatenju, naj nikdar ne jemlje močno učinkujočega drastičnega odvajala, temveč le Fellerjevo voljno odvajajoče, neškodljive rabarbarske kroglice z znamko Elsa-kroglice. Provročijo lagodno izpraznenje telesa in so najprijetnejše odvajilo. Predvojnne cene. 6 škatlic franko za 4 K 40 vin. pošlje edino prave lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 134, Hrvatsko. Naročite obenem Fellerjev bolečine hladeči fluid z znamko Elsafluid, 12 steklenic franko 6 K. Je izborno domače zdravilo, ki nikdar ne odreče in je vsi, ki so je poskusili, hvalijo. (b)

Popolnoma nova oprava

za špeceriljsko trgovino je poceni nap. odaj. Janko Predovič, Ljubljana, Ambrožev trg št. 7. 46

Orehov les v hlohkih, Kostanjev les v polenih in hlohkih

2407

kupim

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Prazne ureče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevni cenah

suhe gobe.

2383

Alojzij Strupl, Radeckega c. 14. v Ljubljani ima naprodaj

orodje zavodnjake

kakor: vrvi, kladiva, železne oklepe, macole in vse druge priprave. 70

KOSTANJEV LES

plačuje vedno najvišje cene in sprejema pismene ponudbe z navedbo množine lesa in cene

JOSIP KRALJ

Ljubljana, Franca Josipa cesta 7.

Kupi se dobro ohranjen

voz (parizar)

Ponudbe naj se pošiljajo upravi pod »parizar«.

Voli za delo

se bodo prodajali v soboto dne 13. t. m. ob 11. uri predpoldne na Počivalnikovi pristavi (Trnovo Ljubljana). Istočasno se bodo oddajale tudi plemenske ovce.

Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani. 43

Krasna, bogato ilustrovana knjižica

Veliki cesar

je ravnokar izšla. — Cena 1 krono, po pošti 20 vin. več. — Slovenci, sezite po njej! Prodaja se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, pa tudi v Kranju (v Iliriji) in Novem mestu. Šolska vodstva in krajni šolski sveti lahko naročajo knjižico pri izdajatelju Fr. Petriču, mestnem učitelju v Ljubljani, Glince, vila »Mila«.

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika.

Kje, pove upravnistvo lista pod št. 51.

Prosim, oglejte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagodena. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušn. veščaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvala

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

15 letna deklica,

ki je dovršila šest razredov ljudske šole, želi vstopiti v kako

trgovino,

najraje na deželi, gre pa tudi v mesto. Ponudbe na upravnistvo tega lista pod črkami »M. R. 75«.

Opozorilo

agenture J. Globočnik & drug je popolnoma nepotrebno, ker cenj. trgovce, s katerimi sklepam kupčije, sam opozorujem, da z imenovano agenturo nisem prav v nikaki zvezi, marveč, da že od sredi oktobra 1916 delujem samostojno.

Ljubljana, 10. 1. 1917.

Anton Wisiak

trgovska agentura in komisijska trgovina.

Išče se zanesljiva, poštna in dobra

kuharica

Prednost imajo one, katere se razumejo tudi nekoliko na vrt. Mesečna plača K 30.—. Pismeje ponudbe se prosí pod razumljiva kuharica 75' na upravnistvo Slovencea.

Prodajalka

dobro izurjena, zmožna slovenščine in nemščine, se sprejema v trgovino z mešanim blagom. Polna oskrba v hiši. Obširne ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod »53«.

V svojem in v imenu svoje soproge naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je dne 7. t. m. preminul moj predobri tast oziroma oče, gospod

Dominik Radicich

veletržec itd. na Bolu (Dalmacija)

Vsemogočni Bog je nenadoma poklical k Sebi to plemenito, pošteno dušo.

Građec, dne 8. januarja 1917.

Anton Kodre, zet, rez. poročnik

Mesto vsakega posebnega obvestila.

ZAHVALA.

Za premnoge dokaze iskrenega sožalja, ki so nam došli povodom bolezni in smrti našega nepozabnega brata in strica, gospoda

Alfonza Poljšak

vikarja v pokoju pri Sv. Tomažu

izrekamo vsem našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo preč. g. Leopoldu Cigoj, vikarju pri Sv. Tomažu za vsakdanje obiske med boleznijo, zlasti za mnogobrojne obiske in goreče molitve v zadnjih urah, nadalje preč. g. dekanu Novaku iz Crniča za vodstvo pogreba in pretresljiv poslovljni govor v cerkvi ter ostalim preč. gg. duhovnikom Črniškega dekanata in preč. gg. oo. kapucinom iz Sv. Križa za asistenco pri pogrebu. Nadalje se zahvaljujemo g. županu in gg. občinskim svetovalcem iz Sv. Tomaža, ki so na poseben način izkazali zadnjo čast s tem, da so nosili krsto, križ in svečnike, domačemu šolskemu voditelju g. Vodopivec za udeležbo s šolsko mladino, ostalim gg. učiteljem iz okolice ter vsem Stomažanom za njihovo mnogobrojno udeležbo, končno vsem, ki so spremili blagega pokojnika na zadnji poti in ki so nam na katerikoli način izkazali svoje sožalje. 72

Šmarje pri Ajdovščini, dne 8. januarja 1917.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom prebridke izgube naše dobre, nepozabne sestre in tete, gospe

Ane Breskvar,

gostilničarka in posestnica pri »Vinski trti« v Sp. Šiški

izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo vsem darovateljem krasnega cvetja, mnogobrojnim udeležnikom pri pogrebu ter vsem onim, ki bi bili radi izkazali blagi pokojnici zadnjo čast, a jim to vsled prekasnega obvestila ni bilo mogoče.

Žalujoči ostali.

Islandski Caraghee-mah

3047

iz katerega se pripravi izboren nadomestek za jedilno olje, se dobi

zavitek za 1 liter, po . . . . . K 1.—
zavitek za 1 liter garantirano izbranega . . . . . K 1'30
zavitek za 2 litra garantirano izbranega . . . . . K 2'40

Gotovo pripravljeno olje za takojšnjo uporabo je na razpolago liter K 2.—, steklenico je treba prinesiti seboj; po pošti se pripravljeno tekoče olje ne pošilja. Dobi se pri M. Spenko, prodaja moke in islandskega mahu za jedilno olje v Ljubljani, Kopitarjeva ulica.

Poštna naročila in denarne pošiljave naj se pošiljajo na

Ivan Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ulica šte. 6.